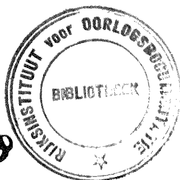
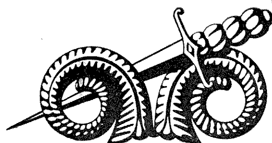

LOUIS KNUVELDER

ARNOLD MEIJER

LEVEN EN KARAKTER / EEN KORTE SCHETS

Meer dan voorheen, in den tijd van het kleurlooze, onpersoonlijke partijpolitieke parlementarisme, wekt tegenwoordig de persoonlijkheid van den politieken Leider, van den Staatsman, de belangstelling op. „Wat is het eigenlijk voor een man?" vraagt men al spoedig, wanneer het gesprek komt op den Leider van een autoritaire beweging. En terecht vraagt men dat, want hij – ook alweer geheel anders dan met de partijbestuurders of Kamerleden van het oude regiem het geval was – staat **met zijn persoon** in voor de onwrikbare handhaving van het programma, dat hij zelf ontwierp, en dat hij zijn volk voorlegt. En later stelt hij zich ook alweer **persoonlijk** verantwoordelijk voor het welzijn van het volk, dat hij leidt. Het **programma** en de **persoon** van den Leider vormen tezamen een onverbrekelijke eenheid; de een staat borg voor het ander!

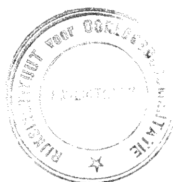
Zoo goed men dus het programma der beweging wil lezen, zoo goed ook wil men den man leeren kennen, onder wiens leiding de strijd wordt gevoerd voor de verwezenlijking ervan.

In dit geschrift verschijnt de persoon van **Arnold Meijer,** den stichter van **Zwart Front,** dat hij later in het tegenwoordige **Nationaal Front** deed opgaan, in een helder licht. De schrijver, die **Arnold Meijer** reeds jaren kent en die tot zijn trouwste vrienden behoort, geeft op eenvoudige, maar overtuigende wijze zijn visie op den man, die, jong als hij is, in het Nederland van thans reeds een belangrijke rol vervult en die voor de toekomst van land en volk van steeds grooter beteekenis zal blijken.

CHR

LOUIS KNUVELDER

ARNOLD MEIJER
LEVEN EN KARAKTER

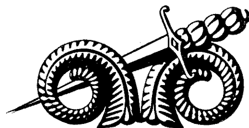
LOUIS KNUVELDER

ARNOLD MEIJER

LEVEN EN KARAKTER

EEN KORTE SCHETS

UITGEVERIJ "DE VESTE"
's-GRAVENHAGE c. 1939

I

JEUGD

Vliegveld Schiphol: betonnen banen, tegelvloeren, hangars, lunchroom en ronkende vliegtuigmotoren. Hoogtepunt van technisch kunnen van ons volk; middelpunt van wereld-verbindingen.

Het is nog geen veertig jaar geleden, dat er van deze wonderen der techniek niets te zien was. Dat hier een Hollandsche hoeve stond, zooals er rondom in de verte nog voldoende te vinden zijn. Dat hier het koren de velden geel kleurde, of de papavers een weelde van rood voor het oog uitspreidden.

Daar, waar nu de techniek hoogtij viert, stond toentertijd de kapitale Josepha-hoeve; eigendom van Vader Meijer. En het was geen klein gedoe, deze Josepha-hoeve; niet minder dan zestig H.A. land hoorden erbij. Plus nog een andere even groote „Henricus Hoeve", die in het jaar 1920 geheel nieuw werd opgetrokken en waarvan de eerste steen door den jongsten zoon Arnold werd gelegd. Vader Meijer was een groot man in de Haarlemmermeer; dit betrekkelijk jonge deel van ons vaderland.

Deze grootheid dankte hij niet aan het pochen op zijn rijkdom en bezit, maar aan zijn waarlijk Noord-Hollandsche, integere boerenkarakter. Werkzaam en trouw, goed voor wie het verdiende of noodig had, wist hij zich het vertrouwen te veroveren en de sympathie van allen die hem kenden. Temeer daar hij een behoorlijke mate van vooruitstrevendheid bezat, die hem niet noodeloos halsstarrig aan verouderde begrippen deed vasthouden.

Geen wonder, dat de bevolking hem graag verkoos om hun belangen te bezorgen. Maar op baantjes was hij in 't geheel niet gesteld, en het heeft heel wat voeten in de aarde gehad, eer hij er enkele aannam. Gemeenteraadslid, lid van de waterschap voor de Haarlemmermeer. En sinds hij daar was binnengekomen, kreeg zijn stem gewicht in elk college. Men wist: hij sprak niet gauw, maar wanneer hij dit eenmaal deed, dan was zijn meening goed verantwoord, had hij het voor en tegen overwogen, en dan was het uitermate moeilijk, hem van die meening af te brengen. Niet omdat hij stijfkoppig was, maar omdat hij zijn meening de juiste wist. Buiten de colleges echter, was deze vader Meijer de ongekroonde koning, men wist, nooit vergeefs een beroep op hem te doen om advies en hulp.

Trad de vader naar buiten op, niet alleen voor zichzelf, maar ook voor de gemeenschap waarvan hij deel uitmaakte, binnen in de hoeve regeerde de moeder.

Gesproten uit een oud Westfriesch boerengeslacht Commandeur, waaruit veel plattelandsburgemeesters voortkwamen en nog komen, wist zij te „regeeren" als een waarachtige vrouw. In mildheid en goedheid, was zij streng genoeg om haar kinderen tot goede menschen op te voeden, die verstaan dat het leven op de eerste plaats plichten oplegt, en dat vermaak niet het voornaamste doel van ons bestaan is.

Uit dit, waarlijk oud-Nederlandsche en diep geloovige huwelijk, werd op 5 Mei 1905, als achtste kind, de zoon Arnold geboren.

Er was heusch niets „wonderkind-achtigs" aan hem; hij huilde, dronk en sliep op de normale tijden, en groeide op zooals alle kinderen dit doen. Hij werd gedoopt in het waterstaatskerkje; en kreeg al opgroeiende klappen voor zijn broek, als hij al te zeer de regels van het huis overtrad.

Alle voor- en nadeelen kreeg hij te genieten die voortvloeien uit het feit van de jongste te zijn — de broers en zusters konden heusch niet altijd hem ontzien als hun belang of hun spel het eischte, en ook vader had er een zeer behoorlijke tucht onder, zonder tot slaan zijn toevlucht te moeten nemen. Maar wan-

neer er al te groot verdriet kwam, dan was er in huis de moeder, die alle tranen droogde.

De kleine Arnold moest zijn wereldje leeren veroveren net als ieder ander kind; het werd hem waarachtig niet op een presenteerblaadje thuis gebracht. Maar de groote, mannelijke broers en de moederlijke zusters waren goede gidsen, en de wereld om hem heen was, door haar schoonheid, de moeite van het veroveren waard.

Er waren zooveel kennismakingen te verrichten: op de welhaast eindelooze akkers van vader groeiden, naar de wisselingen der seizoenen, allerhande gewassen. In stallen en schuren was de levende have der boerderij; de trouwe en aanhankelijke honden; de fiere paarden, waarop men terecht trots ging. Want in deze stallen stonden soms edele dieren, Oldenburgers, Ieren, die in de, om mooie paarden beroemde omgeving, nog elks bewondering wekten.

Maar op een zestig hectarenland is er méér te beleven; er is land en water en lucht, en de wandelingen met honden die grooter zijn bijna dan je zelf bent.

En het is een verlies van het paradijs, als de schoolplichtige leeftijd aanbreekt, en een wreede schoolmeester de deuren achter je sluit voor 't mooiste deel van den dag. Dan zijn er alleen nog de avonden en de morgens, om het werkelijke natuurleven te blijven genieten en het plichtsbesef wordt in je geboren: dat het leven soms andere eischen stelt dan alleen je eigen genot te zoeken in deze schoonheid.

Ook op de school was er weinig wonderlijks aan den kleinen Arnold. Hij leerde wat hij leeren moest (soms ook wel eens niet), bracht al eens den meester tot vertwijfeling, speelde met kameraadjes, en vocht tegen de jongens van een iets verder gelegen school. Op de juiste tijden van het jaar kwamen de tollen, de touwen om paardje te spelen, de knikkers en de kapotte kousen en bloeses.

Het eigenlijke leven bleef zich voltrekken temidden van de familie en rond de boerderij; paarden en vooral honden worden, naast de menschen, zijn beste kameraden voor het leven.

Naarmate de kinderen grooter worden, naar die mate ontwikkelt zich ook het waarachtige familieleven. 's Avonds, als het werk gedaan is, wordt er weinig vertier buitenshuis gezocht. De huiskamer wordt voor allen de beste ontspanningsgelegenheid die men zich denken kan.

Een oudere zuster leert langzamerhand piano spelen; er wordt gelezen en gezwegen, zooals alleen elkaar vertrouwde en vertrouwende menschen dit kunnen.

Het kan, voor een tijd van jagen en jachten, soms wat eentonig lijken, zoo te leven. Maar toch zullen in dergelijke omgevingen de beste karakters groeien. Ook al zijn het dan „gesloten" of „stugge" karakters, die de vlotheid van grootewereldsch verkeer wat missen, ze zijn er meestal niet minder degelijk om.

Ook ontwikkelt zich, als in ieder goed boerengezin, een wezenlijk Christelijke vroomheid; geen woordgepraal en uiterlijkheid, maar innerlijke waarachtigheid. Een vroomheid ook, die zich omzet in een hoog en krachtig idealisme: reeds vanaf zijn jeugd is de jonge Arnold Meijer een waarachtig idealist.

En buitenshuis zal dit een bepaalden vorm vinden: als de moeder te zeer door een ziekte geplaagd wordt, en de jongste zoon een dusdanige woelwater is, dat hij zelfs voor moeder's ziekte niet kalm kan worden, is een kostschool een uitkomst. Hij wordt in Oudenbosch geplaatst en daar is het, dat in hem groeit het idee: de menschen het beste te kunnen dienen in het Priesterschap.

Dan moet er een nieuwe weg ingeslagen worden in het leven — vooreerst wordt het beter geacht, nog niet meteen tot het gebruikelijke seminarie te besluiten.

Er wordt een oplossing gevonden in dezen vorm: naar huis terug keeren, en per fiets tusschen Hoofddorp en Amsterdam op en neer gaan om Latijnsche en Grieksche les te halen. Voor een jaar is deze oplossing zeer gelukkig: de vrijheid van het buitenleven wordt harmonisch verbonden met den zelf-opgelegden studieplicht. En dit ging betrekkelijk goed, omdat deze jongeman reeds een wil had, die zijn vrije ik den teugel kon aandoen, zonder dat hij echter een „heilig boontje" is ge-

worden. De fietstochten telkens en de herhaalde aanwezigheid tusschen gelijkgezinde kameraden, geven mogelijkheden genoeg tot streken en avonturen.

Met de studie gaat het ook zoo z'n gangetje: maar na een jaartje wordt er toch andermaal besloten, tot een „kostschool". Op deze manier immers is de heele studie toch niet te voltooien; en aan een kostschool zal hij moeten wennen.

Ten tweede male wordt de oplossing gezocht in het Brabantsche: de Noord-Hollandsche boerenzoon heeft in Brabant de basis voor zijn latere weten en kunnen zien leggen.

In het Peel-dorpje Uden, landelijk gelegen zóó dat het zelfs heden nog tamelijk moeilijk te bereiken is, staat een college dat uitkomst biedt. Het wordt bestuurd door Paters Kruisheeren, maar er is geenszins de verplichting voor alle studenten om tot deze orde toe te treden.

Het is een leven in Brabantsche gemoedelijkheid in den besten zin des woords; en dát trekt den jongen student zeer aan!

II

DE STUDENT

Zoo wordt de keus op Uden gevestigd, en het blijkt waarachtig geen slechte keus te zijn!

Veel kwestie van kostschool-rijpheid is er niet meer, want het „toeval" bracht als vanzelf de gelukkige oplossing dat hij geen gewoon kostschoolleven voor zich kreeg. Maar een, waarin hij tamelijk wel zijn eigen baas was, buiten de studie-uren.

Hij kwam juist in Uden aan in een tijd dat het college in grooten bloei verkeerde, maar schijnbaar nog niet de geldelijke middelen bezat, de gebouwen aan alle behoeften aan te passen. Dit had tot gevolg, dat de studenten in verschillende soorten verdeeld moesten: internen en externen. Daar tusschen was een middensoort ontstaan, doordat het eigenlijke college niet afgebouwd was. Het achterste deel stond er reeds; daarvoor echter stond nog een oud huis, in de wandeling door de Udensche bevolking „de Brouwerij" genoemd.

Of er nu iemand den beheerder van 't college een tip had gegeven, of wel dat deze beheerder maar een gelukkigen greep deed: in elk geval werd de student Arnold Meijer aangewezen, met twee mede-studenten, om „de Brouwerij" te bewonen.

Officieel heetten zij dus intern in het college te zijn; practisch waren ze, buiten de uren voor les, studie en maaltijden, eigen baas. En waar ze het met hun drietjes goed konden vinden (een der beide anderen werd zijn vriend voor het leven, de derde stierf reeds betrekkelijk jong) was het leven heusch zoo onaangenaam nog niet.

Arnold Meijer's ouderlijk huis.

Vader Meijer, in zijn tijd een groot man in dat nog jonge deel van ons Vaderland, de Haarlemmermeer, waar hij lid was van den Gemeenteraad en het Waterschap. Een werkzaam man en een goed mensch.

Arnold Meijer's moeder, die het verstond, haar kinderen op te voeden tot goede menschen en die ook de eerste schreden op zijn levenspad van haar jongste, Arnold, leidde.

Waren de andere internen wel gedwongen te gaan slapen op de vastgestelde uren — de drie vrije mannen konden een verduistering maken die in den huidigen oorlog perfect zou werken, en geen mensch kon zien dat ze òp bleven zoolang het den heeren zelf lustte. Op de winteravonden, als ze geacht werden hard te zitten studeeren, kon ook geen mensch zien dat het licht uit was, omdat de heeren liever een eindje gingen kuieren.

Wanneer het dan al eens gebeurde, dat het driemanschap vroolijk en wel door het dorp wandelde, en er kwam een leeraar of bestuurder van het college aan, dan was het consigne: kraag van de jas omhoog, en met diepste aandacht naar een of andere étalage staan kijken, dan drijft het gevaar wel over. Hetgeen dan ook meestal geschiedde.

De gezelligheid van deze woonpartij in de „Brouwerij" werd uitermate verhoogd doordat er recht tegenover, op nog geen dertig meter afstand, een *echte* slijterij was, waar heerlijke kannetjes bier te krijgen waren.

Als de studenten na de vacantie terugkeerden vanuit hun woonplaatsen, en Arnold Meyer zooals een fatsoenlijke boerenzoon betaamt, méér dan de noodige hoeveelheid kaas en worst en soortgelijke lekkernij had meegebracht, dan was een biertje erbij spoedig gehaald; en... „wie doet je wat". Mocht een der Broeders (leekenhelpers der Paters) al eens iets gemerkt hebben, dan werd er ook wel een oogje dichtgeknepen.

Toch, al zou iemand den indruk krijgen alsof er niet gestudeerd werd, gebeurde dit ook degelijk. Er werd soms, vooral bij sommige leeraren, zelfs zeer hard gewerkt. Een der leeraren verdient met name genoemd te worden, de bekende pater Linnebank. Deze, zelf niet zoo een groot letterkundige als hij wel graag wilde zijn en misschien ook dacht te zijn, heeft zeer zeker voor enkele generaties van studenten verdiensten gehad.

Men ziet het dikwijls, dat zij die eens hoopten een letterkundige carrière te kunnen vervullen, toch hun begeestering voor onze schoone moedertaal blijven behouden. Worden dezulken leeraar in Nederlandsche Taal en Letteren, dan

weten zij ook hun jongens te begeesteren tot boven het gewone peil van letterkundige belangstelling.

De leeraar Linnebank was er een van dit soort; nog heden kunnen zijn oud-leerlingen vertellen hoe hij er slag van had, hun de schoonheden van onze Taal en onze Letterkunde bij te brengen. Van *onze*, d.w.z. van de Nederlandsche, dus van de héél-Nederlandsche. Linnebank blééf niet stilstaan voor een denkbeeldigen, willekeurig-getrokken grens. Hij stapte er vrijmoedig overheen, en sleepte er zijn jongens overheen, omdat hij wist dat Vlaanderen een deel van Nederland was.

Welke jongen leest op dit oogenblik als jong-student nog een Leeuw van Vlaanderen! Welke jongen kent van Gezelle meer dan hoogstens vijf, in elke standaard-bloemlezing voorkomende gedichtjes?

Dan het driemanschap daar in de „Brouwerij" te Uden! Als ze les gehad hadden, werden de boeken niet aan kant gegooid, of hoogstens belangrijk genoeg gevonden om de portretten nog eens te retoucheeren (toppunt van belangstelling van zooveel der huidigen!). Neen; zij waren zelf niet tevreden met hetgeen de bloemlezing gaf. Vooral Gezelle, de grootmeester der natuur, moest bij Arnold Meijer belangstelling wekken. De fijne, gele boekjes waarin Veen indertijd Gezelle uitgaf, werden uitgelezen tot en met. Een deeltje kende hij zelfs zoo goed als geheel van buiten.

Avonden lang werden er de heftigste debatten gevoerd; wanneer er begonnen was met Gezelle, dan volgde vanzelf Rodenbach, en dan was dit even vanzelf „Vlaanderen" voor heel den avond.

Dit alles had hen in de ziel gegrepen, zonder dat er nog direct sprake was van een politiek Groot-Nederlandsch bewustzijn als zoodanig. Linnebank had dit nog niet waarschijnlijk; in de twintigerjaren was dit immers nog pas in enkele hoofden en harten aan 't groeien. Maar het was „Vlaanderen de Leeuw!" — het was strijd en enthousiasme als de besten in dien tijd slechts kenden! Het was de heerlijke moed van jongstudenten, die slechts kijkt naar wat goed en schoon is, en op geen moeilijkheden acht slaat.

Dit alles moest natuurlijk nog rijp worden, nog uitgroeien tot het bewuste willen en weten; maar dat neemt niet weg dat reeds toen, als jong-student, in Arnold Meijer de grondslagen werden gelegd voor zijn welbewuste Groot-Nederlanderschap van thans.

In den jongeling rust reeds de man.

Dit geldt evenzeer in andere opzichten!

Een zijner vrienden was een half leven lang maagpatient. Tijdens de Udensche studiejaren werd op een gegeven moment deze kwaal acuut, zoodat de patient enkele maanden lang het bed moest houden. Nog heden ten dage kan deze man u vertellen, hoe het Arnold Meijer was, die hem op alle mogelijke wijzen verzorgde en oppaste, met grooter toewijding en zelfopoffering dan iemand anders. Zijn vrijen tijd werd er goeddeels aan opgeofferd, om den bedlegerigen patient gezelschap te houden, voor te lezen en op de hoogte te brengen van wat er in de wereld gebeurde. Zij het ook, dat bij den tuinman en elders heel wat vruchten en snoeperijen gerequireerd werden „voor den zieke", die de zieke zelf niet kon genieten, doch in des verzorgers ijzersterke maag belandden!

Als de vacantie uit was, kwamen de jongelui naar Uden terug, voorzien van den noodigen mondvoorraad en tevens van het hen toegestane zakgeld. Hoewel vader Meijer er wat men noemt, voldoende warmpjes bij zat, was men thuis verstandig genoeg om Arnold geen croesus te doen zijn tusschen de anderen, al gaf men ook niet te schriel mee. Maar het was lang geen wonder, wanneer reeds een of anderhalve maand na het trimester-begin de centen van Arnold Meijer verdwenen waren, zonder dat hij er persoonlijk het meeste van „geprofiteerd" had; er waren immers zooveel jongens die bijna niets hadden, en die wisten hoe Arnold heel niet aan het geld vastzat. Het heele meegebrachte bedrag ging waarlijk niet op aan de enkele schamele biertjes of aan de hartstocht van zijn leven: boeken. En op zijn beurt moest hij zelf gaan leenen om het trimester rond te komen.

Ook dit is wellicht een erfenis van den leeraar Linnebank: dat hij reeds als jongeman een ware hartstocht voor boeken

bezit. Datgene van zijn geld dat voor eigen gebruik wordt opgemaakt, gaat zeker voor negentig procent in boeken op. De studie in verschillende grammatica's, in Virgilius en Homerus, in Wiskunde en wat een college-student zooal verder voorgeschoteld krijgt, zij wordt onderbroken en frisch gehouden door roman en verzenboek. Natuurlijk begint de jongeling ook al eens een opstel te maken; er is echter niemand die zeggen kan dat hij zich bezondigde aan 't schrijven van verzen.

Tusschen dit alles door is hij ook nog op 't college om werkelijk te studeeren. Al is hij ook hier nog niet een wonderkind (hij is het gelukkig nooit geweest, en hoopt het ook nooit genoemd te worden), het gaat toch redelijk wel; zijn vriend en hij nemen om beurten eenige der prijzen in beslag die een periode van ijverig werken regelmatig komen bekronen.

Zonder primus te zijn, hoort hij toch tot de zeer goeden. Dit blijkt ook wel hieruit: om zijn doel te bereiken, was het hem noodzakelijk, na vier jaar Uden, toelating te vragen op Hageveld. Hij wilde n.l. gaan studeeren op 't seminarie Warmond, en hier worden alleen zij toegelaten die van 't college Hageveld komen. De toelatingsexamens te Hageveld nu behooren tot de „zware", omdat men alleen goede studenten wil hebben. En na een gedaan examen, werd hem niets in den weg gelegd om van de 4e klas Uden in de 5e klas Hageveld te komen; hetgeen lang niet ieder klaar speelt.

Hoezeer het college hem echter ook gevuld mocht hebben met de wijsheid en wetenschap, Arnold Meijer blijft wie hij was: een boerenzoon, wiens heele hart aan het bedrijf hangt. Wanneer het tijdens de college-jaren een (geoorloofde of ongeoorloofde) wandeltijd was, waren de wandelingen bij voorkeur naar de boerderijen in dit schoone Peel-land. De Brabantsche gastvrijheid, die voor studenten van het college toch reeds open stond, werd dubbel hartelijk, toen het bleek dat die geleerde student ook nog verstand had van koeien en landbouwwerktuig en van bouwland.

Alles bijeen waren deze Udensche jaren lang niet ongezellig geweest; en we meenen ons niet sterk te vergissen, als we vermoeden dat hier de oorzaak ligt van Arnold Meijer's groote

sympathie voor het Brabantsche land en volk, die hem, als uitgangspunt van zijn latere politieke actie, dit gewest deed kiezen. En die oorzaak is dat hij nog heden ten dage, temidden van zijn drukke werkzaamheden in Den Haag, als eenige „ontspanning", plotseling afreist naar Oisterwijk, waar hij rustig en op z'n gemak kan werken zonder elk oogenblik te worden afgeleid.

III

DE VOORBEREIDING

En na twee jaar vervolg-studie op Hageveld, breekt Warmond aan: een der zwaarste periodes in dit leven, gewijd aan zijn volk. Hij, die niets anders vroeg dan een weg te vinden om zijn volk te dienen, hij moest hier ondervinden wat misverstand en behoudzucht beteekenen.

Een jong idealist vangt aan, en overal stoot hij zich aan de muren van niet-begrepen worden, van gebrek aan idealisme op plaatsen waar hij het zoozeer verwachten mocht. Waar immers mag idealisme verwacht worden, zoo niet bij hen die opleiden en opgeleid worden tot bedienaren des Woords? En hij die zelf zoo zeer van de hooge waardigheid van dit ambt doordrongen is, en die met zoöveel idealen dezen weg wilde bewandelen, hij moet wel dubbel getroffen worden wanneer zijn verwachtingen niets dan teleurstellingen vinden.

Nooit was zijn verlangen: door het Priesterschap een goede parochie te krijgen, waar een makkelijk leventje hem wachtte; en nooit kon hij ertoe komen, de gunst van de regenten te verwerven door zijn eerlijke meening prijs te geven. Offervaardigheid en dienstbaarheid waren volgens hem de beide hoofddeugden die een bedienaar van het Woord moest bezitten, en al te veel zag hij daarvoor in de plaats: kruiperigheid om zich als student alvast een goede toekomst te verzekeren. Dit heeft hij nooit over zich kunnen verkrijgen; en deze standvastigheid steunde waarlijk niet alleen op het feit dat hij financieel zoo onafhankelijk mocht heeten.

Zoo waren de vier studiejaren een voortdurend offer voor hem; en reeds hier is te zien hoezeer Arnold Meijer de groote kunst verstaat: bij voortduring zijn eigen persoon te offeren voor de bereiking van een ideaal. Geen seconde dacht hij er aan, in arren moede zijn ideaal op te geven: dit immers ging hem boven alles, en omwille daarvan droeg hij gaarne alle teleurstellingen die een bekrompen bestuur hem kon bezorgen.

Was hij volgens sommigen ook al te revolutionair, nooit verloor hij het streng hiërarchische standpunt uit het oog, dat hem eigen was. In alle zaken waarin het gezag terecht gezag deed gelden, was hij van een volkomen en zelfverloochenende volgzaamheid bezield.

Maar hoe komt iemand al niet aan een verdenking van revolutionair-zijn? Heel eenvoudig: door oprecht en waar te zijn, en dit ook van anderen te eischen. Dit is al iets buitennissigs.

Wanneer er een vergadering was van studenten-drankbestrijders, dan vond hij dit prachtig, maar hij kon het niet dulden, dat uiterlijk zeer ijverige drankbestrijders, als ze met vacantie thuis waren, aan 't borrelen sloegen. Als die menschen dan, weer terug op 't college, een diep roerende speech afstaken over de drankbestrijding, dan staat deze man recht, en zegt niets anders dan Rodenbach's krachtige gedicht: Ter Waarheid! Zonder commentaar! Ja, en dan ben je bij voorbaat al voor immer verbannen. Zonder dat hij dit zoekt, wordt hij echter ongemerkt voor heel wat der mede-studenten reeds een leider-initiatiefnemer tot oprichting van studieclubs; regisseur van het studententooneel, waarvoor hij zelf stukken vertaalt, en met welk gezelschap hij tamelijk moderne vernieuwingen durft beproeven.

Op zeer veel studenten had hij, vooral door zijn onafhankelijke streven naar oprechtheid en waarheid, grooten invloed. En het is dan ook heel geen zeldzaamheid, als er 's avonds een tiental jongelui op zijn kamer bij elkaar zijn, die hij inspireert en een vonk van zijn eigen idealisme tracht bij te brengen. Waar nog bij komt dat hij zich de weelde kan veroorloven, veel meer boeken aan te schaffen dan die anderen...

Ook hier moet hij herhaaldelijk zien dat zijn geldelijke positie voor velen een nogal sterke aantrekkingskracht heeft, vooral voor zulken die zelf regelmatig in geldnood zitten. En niet zelden zijn de teleurstellingen: van menschen die hem het meeste verschuldigd zijn, en achter zijn rug niet beter deze schuld weten af te lossen dan door hem te bekladden, en dienstvaardig elk woord over te brengen. Terwijl ze hem op het „geleende" geld laten wachten!

Hij zal hier niets van zeggen, want aan zijn geld is hij in 't geheel niet gebonden. Meer dan het verlies van enkele guldens of tientjes, doet hem de ondankbaarheid, de ontrouw van deze menschen leed.

En meer dan deze slapheid van wankelmoedige studenten, hindert hem de houding van hen, bij wien hij zoo een geheel andere instelling meende te mogen verwachten.

Toch zou men verkeerd doen, zich den student voor te stellen als een kniesoor, die met een lang gezicht rondloopt heel den dag. Integendeel: behalve de kracht van het ideaal, wordt hij sterk op de been gehouden door een onverwoestbaren zin voor humor.

De avonden, die zijn voor hem. Hoezeer benijd en misgund wellicht door velen, néémt hij deze avonden als zijn onvervreemdbaar deel. Heele groepen mede-studenten komen er dan op zijn kamer; er wordt gerookt dat men elkaar niet meer zien kan — en dan gaat het er van langs. Speeches, waarbij de toehoorders de spieren zeer doen van het lachen. Imitaties van voorname lieden (en hij kán buitengewoon iemand imiteeren!), totdat een tik op de deur waarschuwt dat er alweer contrôle op komst is.

En dan zijn daar de vacanties, waarin men 's Zondags met vader het land langs gaat „bouwen"; zien hoe de gewassen staan en wat de oogst belooft. En de ritten, in de dogcar, naar Amsterdam, waar musea zijn en tooneel- en muziekavonden. En de reisjes; naar Spa waar zoo graag enkele francen gewaagd worden in de speelzaal, en waar op een gegeven oogenblik het geld weer op is als men zich voorgenomen had, terug te vliegen. Zoodat pas in 1928 voor het

eerst de sensatie van het vliegen gesmaakt wordt, zonder noodzaak om van den zak gebruik te maken, dank zij zijn ijzeren maag.

Overal waar hij komt, is de schoonheid van natuur en kunst een voortdurende bron van bewondering voor hem, zoodat hij nog heden een critisch vermogen heeft dat uitermate rake opmerkingen kan maken.

Zoo herstelt het leven zelf het evenwicht met de vele zaken die nu niet zoo vroolijk waren!

Neen, veel genoegen waren de Warmond-jaren voor dezen idealist niet; en het is wellicht beter, er niet te lang bij stil te staan. Er leven nog te veel menschen die bij dit drama betrokken zijn; en het ligt hem heelemaal niet, deze menschen achteraf onaangenaam te zijn. Zij hebben hun rol in zijn leven gespeeld; en al was die rol voor hem ook pijnlijk, ze brachten hem op heel andere paden dan hij toen meende te moeten begaan. Wie zal zeggen, dat de hem later opgedragen taak minder in het teeken stond van dienst aan zijn Volk?

Op het laatst spitst het conflict zich al meer en meer toe. De student weigert pertinent, zijn onafhankelijke ideeën op te geven, en den roem der alleenzaligmakende R.K. Staatspartij te verkondigen. Integendeel: tijdens een ziekteverlof (wegens een operatie) was hij in aanraking gekomen met de jonge, en toen nog veelbelovende herstelbeweging: de A.N.F.B. van Jan Baars.

Hij, die vanaf zijn eerste bewuste nadenken over politiek, een hartgrondigen afkeer gevoelde van de democratie als geheel, en van de R.K. Staatspartij in 't bijzonder (hij gaat er nu nog terecht groot op, nooit een woord ten gunste dezer partij gesproken te hebben toen ze nog oppermachtig scheen!), hij vond in het „fascisme" zeer veel wat hem trok.

Wel besefte hij vanaf deze allereerste kennismaking reeds, dat deze herstelgedachte voor ons land op zuiver Nederlandsche wijze moest worden toegepast; en ook over de organisatie en leiding als zoodanig was hij niet geheel verrukt. Maar de grondgedachte: orde, tucht, hiërarchie — dit alles ligt hem na aan het hart. Er is nog geen beteren term dan „fascisme" —

ook dit is wel een bezwaar, maar geen principieel.

Alles bijeen zit er in die nieuwe beweging een belofte van iets goeds — en hij die steeds uitsluitend op zoek is naar wat voor zijn volk nuttig is, voelt zich ertoe aangetrokken. En de eerste publicatie die hij doet ten bate van dit „fascisme" is een brochuurtje: „*Waarheen? Fascisme — R.K. Staatspartij*".

Daar durft iemand die priester wil worden, het bestaan, in een boekje van ruim 50 bladzijden, de roemrijke R.K. Staatspartij af te breken tot op den grond. Bovendien durft hij te stellen dat de priesters aan hun priesterschap geen politiek gezag ontleenen, en zich hierbij op pauselijke uitspraken te beroepen. Toen was natuurlijk wat men noemt „de boot aan".

De „heilige verontwaardiging" brak los. Wat te doen met zoo iemand? Dorpskapelaan met een slecht inkomen? Dat is niet erg voor hem. Hoe kan men iemand die financieel onafhankelijk is, toch er onder krijgen? Wanneer zoo een eenmaal priester is, zal hij dan niet meer invloed krijgen dan alle Staatspartij-predikers bij elkaar. Daarom is het eenige: zorgen dat hij geen priester kan worden. Net zoo lang intrigeeren en dreigen, tot hij zich terugtrekt.

En eens te meer wordt de godsdienst aan de politiek dienstbaar gemaakt; en zij die tot taak hadden, hun kerk goede priesters te bezorgen, zij zenden een der besten de woestijn in omdat hij hun politiek belang niet wenscht te dienen!

Enkele maanden lang duurt het „spel" van de macht tegen het recht. In April '33 schrijft hij nog aan een vriend, denkend dat zijn recht nog kan zegevieren:

> „De oorzaak van mijn zwijgen was de verwachting, dat „ik je spoedig de gunstige uitslag van verschillende onder- „handelingen zou kunnen mededeelen. Telkens als ik „meen, dat het in orde zal komen, verschijnt „sluw als „een slang en (schijnbaar) eenvoudig als een duif" de „figuur van... op het podium. Resultaat nul, nul. Het zij „zoo. Ik ga nu verder mijn gang."

De machten, door hem geteekend „sluw als een slang en (schijnbaar) eenvoudig als een duif" zijn echter sterker (toen

nog!) dan hij. Zij weten hem het leven zoo zuur te maken, dat hij voorloopig zijn ziekteverlof blijft behouden. Ondertusschen valt de eindbeslissing, en krijgt hij het grootste offer van zijn leven te brengen.

Op 28 Mei schrijft hij, gewend aan offeren, in allen eenvoud:

> „Dezer dagen vroeg ik, gedwongen door de omstandig-
> „heden, ontheffing van mijn verplichtingen. Zoo lang-
> „zamerhand is mij alles ontnomen. Maar het is goed zoo.
> „We moeten naakt voor God komen te staan."

Wie met een dergelijk heroïsme afscheid neemt van zijn hoogste ideaal, moet het later nog beleven dat er in allerlei toonaarden over hem wordt gelasterd. En als *hij* dan een aanklacht indient, terzelfder tijd dat hij vervolgd wordt wegens „beleediging" van Colijn, gaat deze aanklacht den beruchten doofpot in. Het is wèl een triest beeld van een democratische verwording in vele lagen van ons volk, waarbij het bloed tot kookpunt komt!

Tijdens heel de trubbel van zijn ziekte en van het conflict, zijn het weer de natuur en de kunst, die hem er boven op houden. Voor uitbundige humor is er geen plaats; wel echter voor stil geluk binnen in het hart.

Deze tijd wordt benut, om Europa te leeren kennen. De jonge student heeft niet alleen dorst naar wetenschap; de bezoeken aan de Amsterdamsche musea hebben evenzeer een dorst naar schoonheid in hem gewekt. En nu hij toch den tijd heeft en niet studeeren kan, nu zal hij andere musea gaan zien.

Er zijn er dan ook nog weinigen in Europa, buiten Rusland, die hij niet zag; Duitschland, Oostenrijk, Italië en Frankrijk konden weinig van hun schoonheid verborgen houden voor hem. En hij is er niet de man naar, om met een Baedeker langs de doeken te gaan; het stereotiepe bewonderende oog erop te laten vallen, en zien wat ervan verteld staat in het handboek. Als hij een doek, een beeldhouwwerk ziet, dan ziet hij dit met eigen oogen, en niet met de oogen van een gids.

Het is niet alleen de schoonheid van kunstproducten die hem boeit; als hij eenmaal op reis is, en het Beiersche landschap aanschouwt, dan valt zijn heele opgèzette reisplan in elkaar, en wordt hij een zwerver op goed geluk, van de eene mooie plek naar de andere. Zoo leerde hij Beieren kennen, het Rijnland en de tegenwoordige Ostmark, toenmaals Oostenrijk. Zijn geld maakt hem ook geen snob, die toerist is als zoovele snobs.

Hij is evengoed in staat, den rugzak om te gespen, met wagens en vrachtauto's meerijdend en etend wat hij maar krijgt, vanaf de Haarlemmermeer „even" naar Weenen te trekken, zonder dat hij onderweg een telegrammetje om geld wegstuurt en deze zware tocht opgeeft.

Ook kan hij, getroffen door het leven in de Banlieu van Parijs, daar een tijd gaan wonen; met de menschen omgaand als een der hunnen, en zijn bezit hoogstens gebruiken om te helpen waar dit noodig is — en dit is niet zelden het geval.

Anderzijds echter kan hij uitermate verheugd zijn over zijn onafhankelijkheid. Wanneer hij door Italië reist, en het befaamde Napels hem een tegenvaller van geweld oplevert, neemt hij een kaartje als alle dagjesmenschen om even naar Capri over te steken. Eenmaal daar, is hij een gevangene. Zeven dagen blijft hij inplaats van één; dan keert hij naar 't vasteland terug... maar alleen om zijn koffers te halen die al voor de terugreis gepakt stonden, en hij keert terug naar Capri voor enkele maanden.

Is hier het Paradijs? Alle zorgen worden tot niets; wat studeeren, wat schrijven, en urenlange wandelingen maken over dit kleine eilandje waarvan hij ieder wegje onderhand kan vinden met gesloten oogen. Het is er zóó volmaakt, dat, als zijn bril op 'n goeden dag stuk valt, hij niet eens naar 't land kan terugkeeren voor een nieuwe. Hij blijft zonder bril, en is het heden nog. „Kon je maar hier komen," schrijft hij aan een vriend die in 't vaderland ziek ligt, „ik stel me voor dat iedere ziekte hier vanzelf genezen moet."

Ook het Paradijs kan echter niet een leven lang duren, en eens zal hij weer weg moeten om zijn zwerftochten door Europa

te hervatten. 's Winters terugkeerend telkens naar het hotel „Sions hof" te Nijmegen, zijn de zomers zoo de glorierijke tijden vol genot.

Op zekere keer maakt een kennis hem opmerkzaam op een der mooiste hoekjes van Frankrijk, waar enkele Nederlanders wonen. Het dorpje Lavilleneuve, in het gebied van de Haute Marne telt op bijna dertig menschen, vier en twintig Nederlanders. Het is heel erg afgelegen van de wereld en dit is iets wat hem juist trekt op 't oogenblik.

Wanneer er voor zijn idealisme en daadvaardigheid dan toch geen werk in 't Vaderland te vinden is, (hij bood zijn diensten bij de herstelbeweging aan, maar men kon hem toen nog niet gebruiken!) dan wil hij daarginds zijn vaderlijke stiel weer opvatten, en het harde leven dezer menschen ten volle meeleven. Hij begint bij een boer, als „volontair", en past zich van den aanvang af geheel aan. Reeds de eerste dag van zijn verblijf, ziet men hem mestkruien, wat net aan de orde is.

En zoo blijft het doorgaan; het vrijwillig gekozen arbeidsjaar neemt hij, met volledig verzaken van de voordeelen die zijn bezit had kunnen geven, op zich in alle zwaarte. Hij gaat mee, het schrale en armelijke land beploegen, bebouwen en oogsten. Genietend van de prachtige natuur, is het zware werk op de slechte grond hem een inspanning en ontspanning tegelijk, en leert hij het leven van een andere zijde kennen dan die van een welgestelden boerenzoon of een student.

Maandenlang ziet hij geen kranten, dan alleen wanneer hij naar molen en hoefsmid moet, en wacht in een bistro. Er is ook geen tijd voor boekenlezen of om zelf iets te schrijven — in voorjaar en zomer eischt het boerenleven hem geheel en al op.

Mét de enkele feesten die er zijn, en die hij evengoed meeleeft als de arbeid; het feest, dat bijna geheel bestaat uit dansen (wat hem heel niet trekt), en uit een goede, royale en smakelijke maaltijd. Er zit iets van een Breughel-aard in deze menschen, zooals zij hun best kunnen doen om een tafel vol te laden met allerlei lekkernijen, om ze weer even spoedig leeg te maken. En dit is, wat den volontair zeer goed ligt; zijn maag

is uitermate gezond.

Wanneer het de tijd van de druivenoogst is, waar hij het druivenplukken ook meemaakt en de groote volgeladen manden draagt tegen 15 frs. per dag en de kost, dan zijn de grootste gevaren voor hem: de hier en daar geplante muscadellenstruiken.

De groote ontspanning van het dorp is de jacht, en ook hieraan doet hij met volle overgave mee. Meestal in de nacht van Zaterdag op Zondag trekt men er op uit; een glimworm op den korrel van het geweer om te kunnen mikken, met drijvers en honden en de noodige mondvoorraad. Hij kan dan urenlang achter een struik liggen wachten, soms opschrikkend door het geluid van een muis, soms ook missend een wild zwijn dat vlak langs hem komt.

Ook hier echter kan hij het niet laten, als hij merkt dat iemand in zorg of nood zit, met raad of daad te helpen; en langzamerhand wordt hij weer de raadsman en leider van het heele dorp. Vooral, wanneer in Patria enkele vrienden zijn adres te weten zijn gekomen, en er weer kranten, brieven en boeken voor hem arriveeren.

In de winter wordt overdag het werk gedaan, maar de steeds langer wordende avonden worden besteed aan lezen en schrijven. En de dorpelingen zien wel in, dat deze volontair een mensch is van een beetje ander slag, maar dit vermindert geenszins het vertrouwen en de sympathie die hij zich ook hier verwierf. Als hij later in Nederland terug, de leiding van Zwart Front op zich zal nemen, zal de plaatselijke pers uit de omgeving van Lavilleneuve nog over hem schrijven; en in de gevangenis komen trouw de brieven vandaar hem herinneren aan een der mooiste tijden van zijn leven.

Het gezonde, krachtige leven geeft hem zijn vreugden weer terug; en vol eerlijkheid kan hij weer schrijven (3 Aug.):

> „Ik heb een tijdje geleefd tusschen de armen van de „banlieu en tusschen intellectueelen uit den kring van „Maritain. De omgang met de paupers was me sympa„thieker dan met de knappe koppen."

En dan vertelt hij over zijn dagelijksche leven:

„Thans leef ik in een dorpje, waar ongeveer 30 men-
„schen zijn. Eenvoudige boeren. Ze hebben het arm; het
„geld, dat zij verdienen, kost veel zweet. Ik voel me bij
„hen thuis. Ik eet met hen, leef met hen. Het boerenbloed
„verloochent zich nooit. Ik zie er dan ook niet tegen op,
„met hen het land in te trekken. De natuur is hier onge-
„rept. In de kille Nederlanden is een dergelijke mooie
„plek niet te vinden. Ik draag er mijn leed met blijdschap.
„Een blik op de natuur en we weten, dat God goed is.

„Je hebt wellicht eerder gemerkt, dat ik steeds meer de
„natuur liefheb. Als ik een boom zie, waar de zon in
„beweegt, een glimworm voel op mijn hand, de regen
„van de boomen hoor druppen, de zon zie opgaan, de
„donder hoor ratelen door deze bergen, dan is het leed
„van den dag overgegaan in een diepe vreugde om al
„dat wonderlijke, onovertrefbaar schoone.

„Ondanks alle studie, leeft in mij de oermensch nog!
„'s Avonds, het geweer op den rug, de riem vol patronen,
„zit ik achter boschjes uren lang te wachten op herten
„en wilde varkens. Nu eens in het pikdonker, dan weer
„met een maan, zoo schoon, dat het je duizelt. Nu eens
„sluipt een vos voorbij, dan weer sta je gereed tot schieten
„en blijkt het een muis die veel lawaai maakt. En als het
„schot valt, ook al is het mis, dan is dat een gewaarwor-
„ding, welke nog iets anders is als van een biljartstoot.
„Mon Dieu, het leven is hier nog goed."

Dit lange citaat mag gerechtvaardigd zijn, omdat het den man ten voeten uit teekent zooals hij was en vandaag nog is. Hij die in het „verkilde, verregende Holland" zoozeer was teleurgesteld, hij vond daar weer terug de rust en het evenwicht van zijn gemoed; de kracht om vol vreugde het leven te „be-jahen", en op te nemen als een blijde en lichte last.

Nog echter kent hij zichzelf, en de onbreekbare band die hem aan dit Nederland bindt, niet genoeg. Want in deze

zelfde brief schrijft hij, in antwoord op een vraag van zijn vriend, dat hij er niet aan denkt om terug te keeren. Er is geen werk dat hem naar Nederland trekt, zoo meent hij.

„Weet jij een taak voor me?
„Wij pelgrimeeren door het leven. Wat komt het er „op aan, wat we doen, zoo we onze ziel zuiver pogen te „houden. Studeeren of handarbeid verrichten, werken of „rusten, een glas wijn drinken of water uit een bron, het „is allemaal goed zoo we het met een goede intentie doen."

En aan een ander schrijft hij:

„Wat ik nu moet doen, zullen de omstandigheden wel „uitmaken. Tot eigen geestelijke verfrissching werk ik „thans temidden van arme boeren in Frankrijk. Ik wil „mede met hen ondervinden, wat voor hen het leven is.
„Thans werk ik in de vrije natuur; voor ontspannnig „jaag ik op herten, varkens en klein wild. Straks zet ik „me misschien weer neer om iets te publiceeren. Mis-„schien zit ik overmorgen met een hengel in de hand te „visschen in de Middellandsche Zee."

Ziedaar de kracht die hem zijn leven lang heeft staande gehouden: de kracht van zijn consciëntie. Tegen alle ingebrachte beschuldigingen kon hij staande blijven in zijn overtuiging: gedaan te hebben wat zijn consciëntie hem voorschreef te doen, zonder ooit zijn eigen belang voorop te stellen.

Als hij dan ook vermoedt, voor langeren tijd in zijn paradijsachtige toestand te kunnen blijven, rekent hij buiten de dwingende kracht van deze consciëntie. De eerste verzoeken die hem bereiken, om zich met de praktische politiek van zijn vaderland bezig te houden, kan hij nog afwijzen. Hij heeft totaal geen behoefte om „vooruit te komen", om zijn vrijheid en onafhankelijkheid op te geven, en een carrière te maken in eenig opzicht.

Maar als hij zelf eens schreef dat het boerenbloed zich nooit verloochent; ook het Nederlandsche bloed verloochent zich niet. Hij zag, zelfs vanuit zijn eenzame post daar in Frankrijk, welke

gevaren de wereld en zijn vaderland dreigden; en als hij „even" voor een bijzondere aangelegenheid terug komt naar dit vaderland en als er dan een beroep wordt gedaan op zijn verantwoordelijkheidsbesef, dan kan hij niet meer weigeren.

Voor enkele dagen gaat hij terug naar ginds, om orde op zijn zaken te stellen, en met twee koffers en een schrijfmachine, alsmede een zijner trouwe honden, die later in Oisterwijk een zekere beruchtheid als verdediger van zijn baas zal verwerven, keert hij terug om zijn plicht op zich te nemen.

Wat moet dit vreemd klinken, en wat een afgronddiep verschil is er tusschen hem en de menschen voor wie de politiek alleen maar een middel is om een baantje te vinden! Wie is er in dit land, die zóó weinig „ambitie" en eerzucht heeft, en toch zijn eigen aangename leven opgeeft om zijn plicht te komen vervullen. Hij was toen wat hij nu is: een held in den volsten zin van het woord!

IV

IN DE POLITIEK

Tot goed verstaan is het wellicht noodig, een kleine stap terug te maken in de politieke geschiedenis van dit land. Want uit een objectieve beschouwing hiervan treedt allerduidelijkst naar voren, dat de door Arnold Meijer geleide beweging, stoelt op de oudste, hier te lande gedane pogingen om tot een Nationaal Herstel te komen.

De gedachte aan een herstel is metterdaad in dit land reeds aanwijsbaar vanaf ongeveer 1920. Kwam er in dien tijd een omwenteling der „litteratoren", die al spoedig van zich zouden doen spreken, er kwam ook een begin van nieuw politiek inzicht. Datgene wat in 't buitenland reeds veel verder was doorgedrongen, zette hier te lande aarzelend in. Er werd „geahnt" dat er een nieuwe tijd op komst was, die in de politiek zoo goed als in alle opzichten, nieuwe vormen zou verlangen.

De enkelingen die deze nieuwe gedachten wilden bestudeeren en voor Nederland toepasselijk maken, vonden elkaar in twee, nog kleine, groepeeringen: het Verbond van Actualisten en het Genootschap voor opbouwende Staatkunde. Dit laatste was meer een Katholieke groep, terwijl de eerste algemeen was. Desondanks, volgens den aard van het nieuwe inzicht, konden de beide groepen elkaar toch tamelijk wel vinden en werd er voor wat het publiceeren van beider gedachten betreft, een gemeenschappelijk tijdschrift uitgegeven: Opbouwende Staatkunde.

Helaas konden velen zich niet bedwingen, onder het geroep

dat zij ook de vernieuwing wilden brengen die gewenscht was, regelrecht tegen den eersten eisch van deze vernieuwing in te gaan. Inplaats immers van metterdaad te toonen: tot eenheid te kunnen komen, tucht te willen leeren en zich te kunnen onderschikken, ging ieder een eigen „fascistisch groepje" oprichten. Men kreeg een Vaderlandsch Verbond, de groep „De Anderen", de groep „De Bezem", de Nationale Unie. Op haar beurt sprong de Bezem nog eens in tweeën — Jan Baars uitte zich in dien tijd eens bitter, maar zeer terecht: „Er zijn in Nederland meer dictators dan fascisten". Het leek wel of ieder zich de juiste man achtte voor een dictatorschap.

Wij kunnen al deze menschen er echter niet te hard over vallen; verdeeldheid en splitsing schéén een eerste eisch te zijn die den Nederlander paste. Anderhalve eeuw „democratie" hadden ons niet anders opgevoed. Voor hen, die deze gesplitstheid der nieuwe groepen mochten willen gebruiken als wapen om de onjuistheid der gedachte te bewijzen, moge eraan herinnerd worden dat men in het Katholieke Volksdeel niet alleen een R.K.S.P. had, maar evenzeer een St. Michaël-beweging, een Morgen-liga, een K.D.P.; dat men in de Christelijk-Protestantsche denkrichting precies evenzeer versplintering kende.

Bovendien: al deze groepen en groepjes deden toch tamelijk nuttig werk, doordat zij de nieuwe denkbeelden elk in eigen kring op eigen wijze propageerden, en zoodoende den grond bouwrijp maakten. Ook de steeds feller werkende crisis deed een verlangen naar herziening van het staatkundig leven opbloeien; ware er reeds in dien tijd een werkelijk Leider geweest, Nederland zou nu reeds een klein tiental jaren door een nieuw bewind geregeerd geweest zijn.

Jan Baars scheen een oogenblik dé man te zullen zijn, maar de zaak werd hopeloos verknoeid. Waarbij natuurlijk niet vergeten mag worden, dat velen door al dit geploeter en al deze fiasco's tamelijk kopschuw werden.

Toch bleef het nieuwe denken zich doorzetten, en zocht overal een weg om tot het doel te geraken. Reeds in den aanvang van 1933 hadden de zes voornaamste groepen (A.N F.B.;

De Bezem: Fasc. Jongerenverbond; N.S.P.; N.S.V. en Verbond van Nat. Solidaristen) zich vereenigd tot: „*Federatie van samenwerkende organisaties in de Nationaal Maatschappelijke beweging*" dat, in 't kort uitgedrukt, als doelstelling had: één zwart front in Nederland!

In deze Federatie had ongetwijfeld de A.N.F.B. de leiding. En het was deze A.N.F.B., die even later het avontuur aandurfde: mèt de Nationale Unie tot de Corporatieve Concentratie te geraken. Deze Corporatieve Concentratie echter mislukte.

Alweer echter: de nieuwe gedachte was eenmaal zoozeer in veler hoofden en harten geworteld, dat er geen onderdrukken meer aan was.

Nog werd een laatste poging gedaan om de oorspronkelijke organisatie te behouden; Jan Baars had reeds iets eerder medebestuurders gekregen, en... Arnold Meijer werd uitgenoodigd, de taak van Propagandaleider voor Noord-Brabant en Zeeland op zich te nemen.

Na de bovenvermelde aanvankelijke weigering, stemde deze eindelijk toe; kwam vanuit Frankrijk terug om zich in Oisterwijk te vestigen.

Een gehuurd kamertje, ziedaar het eerste centrum waaruit de nieuwe opbloei zou plaatshebben! Nadat de financieele moeilijkheden uit den weg waren geruimd (iedereen begrijpt: hoe!) kreeg de Zuidelijke afdeeling verlof, een eigen blad uit te geven onder redacteurschap van den Propagandaleider.

Arnold Meijer, denkend dat hij nu kon schrijven zooals hij het meende, moest al spoedig bemerken dat hij zelfs voor een revolutionaire beweging té revolutionair was... reeds na het *eerste* nummer werd hij ter verantwoording geroepen. Men tracht hem aan het verstand te brengen dat de heeren Kamerleden toch eigenlijk ook wel nette menschen zijn en de Propagandaleider die hier niet naar wenschte te luisteren, moest maar weer verdwijnen.

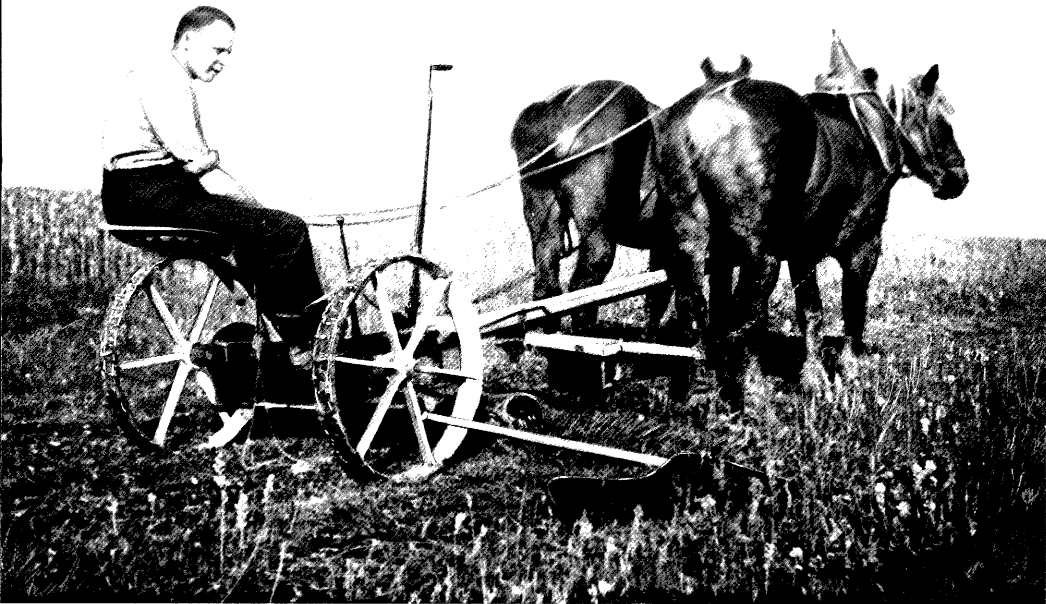
Doch, terwijl deze Propagandaleider, inwendig blij, weer terug te kunnen keeren naar zijn boerenstiel, reeds zich klaar

Het afgelegen Lavilleneuve is een dorado voor jachtliefhebbers. De foto toont een groepje boeren, waarvan ook Arnold Meijer deel uitmaakt, gereed voor de jacht.

Arnold Meijer op weg naar den akker.

Tijdens het vrijwillige arbeidsjaar.

maakt, wordt er een vergadering van afdeelingsleiders uitgeschreven. Hier werd aan Arnold Meijer voorgesteld: hij zou naar buitenuit de algeheele leiding op zich nemen, met binnenskamers het vaderlijke toezicht van enkele anderen.

Natuurlijk weigerde hij een dergelijk voorstel; (zie je wel dat hij met alle geweld de baas wil zijn) en hij wilde alweer vertrekken.

Doch daar barstte de bom midden in de vergadering. De afdeelingsleiders van het Zuiden, hadden in die luttele weken tijd genoeg gehad, om dien Arnold Meijer te leeren kennen. Zonder dat hij zichzelf dit bewust was, was er reeds een sterke band tusschen hen en hem ontstaan, en hadden deze afdeelingsleiders reeds hetzelfde vertrouwen in hem gekregen wat ieder heeft die hem eenigen tijd kent.

En, nog staande de vergadering, werd door de afdeelingsleiders den eisch gesteld: Arnold Meijer geheel zelfstandig en onafhankelijk Leider voor het Zuiden of heel het Zuiden treedt en bloc uit de Concentratie. Je reinste paleisrevolutie, ten gunste van iemand die dit alles geenszins verwacht had!

Na ampele bespreking wist men niet beter te doen dan toe te stemmen, en een soort federatie voor te stellen: Arnold Meijer zou Leider zijn van Zwart Front, dat voornamelijk in het Zuiden zou werken; Jhr. Groeninx van Zoelen zal De Vuurslag leiden en vooral 't Noorden bewerken. Na dien dag (5 Mei 1934) is de Vuurslag zoo goed als geheel verdwenen. Zwart Front werd al vrij spoedig dé beweging over heel Nederland.

Onmiddellijk kwam het pas gestichte Zwart Front in een afzonderlijke vergadering bijeen, waar de jonge Leider, dien dag juist 29 jaar wordend, een toespraak hield die hij vandaag precies eender zou kunnen houden. In zijn gevangenisdagboek mag hij, onder 5 Mei, met het grootste recht van zichzelf getuigen „woorden, waaraan ik trouw gebleven ben en steeds trouw zal blijven".

Deze rede moge hier in zijn geheel overgenomen worden, als een der beste middelen, dezen mensch te leeren kennen:

„Heden is een verbond gesloten tusschen U en mij. Gij hebt mij als leider gewild, omdat gij meent, dat onder leiding van mij de beweging in Nederland voortgang zal vinden.

Ik van mijn kant wilde uw leider zijn en neem het leiderschap op mij.

Deze week heeft verscheidene malen huivering mij bevangen bij de gedachte, wat de gevolgen konden zijn van het aanvaarden van het leiderschap. Ik voorzie duizenderlei moeilijkheden. Ik verwacht afkeer, laster en haat en dat ook onder nationaal voelenden. Dat is begonnen op het oogenblik, dat ik dit leiderschap aanvaardde.

Maar, kameraden, ik draag in mij de zekerheid, dat ook zij, die mij zeggen te haten, mij eens lief zullen hebben, omdat zij de bewijzen zullen krijgen, dat ik met het aanvaarden van dit leiderschap niet mijzelven zoek, doch slechts het belang van het Nederlandsche volk.

De omstandigheden maakten uit, dat ik thans de eenige was, die deze taak op mij kon nemen en ik zou een lafaard geweest zijn, wanneer ik geweigerd had, deze taak te aanvaarden.

Ik bemin de eenzaamheid, maar eischt mijn door de omstandigheden opgelegde taak, dat ik in het meest rumoerige politieke leven ga, dan doe ik dat in de zekerheid daarmede mijn plicht te doen.

Moeilijkheden en strijd mogen een volwaardig mensch niet tegenhouden. Wij strijden tegen de liberalen, die alles vanuit hun eigen zelfzucht bezien. Wij fascisten, zeggen, het belang van de gemeenschap gaat boven het belang van den enkeling.

En wanneer het dus noodig blijkt, dat alles wat ik heb en wat ik ben aan de gemeenschap opgeofferd moet worden, wel kameraden, hier sta ik. Ik ben present. Vrees ken ik niet.

Ik ben jong. Vandaag werd ik 29 jaar. Maar in dit betrekkelijk korte leven, heb ik de ervaring van een veel oudere.

Tegenspoed en kommer heb ik gekend. De lafheid en de huichelarij van vele menschen ondervonden. De bitterheid van het leven geproefd. In zeer gegoede kringen heb ik verkeerd, maar ook geleefd tusschen de meest armen en met hen van

's morgens 5 tot 's avonds 8 of 9 uur handenarbeid verricht.

Ik weet nu, wat het voor zoovelen zeggen wil, in het zweet huns aanschijns een stuk brood te verdienen. En door dit alles heb ik een groote liefde gekregen voor het menschdom. Maar tevens een ontzettenden afkeer, gegroeid tot haat, tegen hen, die het volk verdrukken en in eigen zelfzucht het volk ten ondergang voeren.

Tegen hen eisch ik opstand, predik ik revolutie.

Er is geen sprake van samenwerking, van compromissen, van coalities met hen. Zij hebben heen te gaan. Wij eischen de macht.

En dat klinkt overmoedig. Zij zetelen zoo trotsch, zij schijnen zoo vast in het zadel te zitten. Zij zijn zoo beschermd door intriges en door hun geld.

Wij daarentegen zijn arm. Wij daarentegen zijn verschoppelingen, tegen welke de dictatoriale regeering van Colijn elk middel ter onderdrukking geoorloofd meent.

Maar vergissen we ons niet. Al dat uiterlijk vertoon van de huidige bestuurders is slechts een broze voorgevel, welke de verrotting nog bedekt.

Al dat geld verhindert niet, dat het goede volk in opstand komt, omdat het bemerkt, dat zijn bestuurders iets opleggen, wat zij zelve niet wenschen te doen.

Zij zijn oud en afgeleefd. Wij zijn jong en vurig.

Zij meenen soldaten en politiemacht in hun handen te hebben, wij hebben onze vuisten, onze spierkracht en onze overtuiging.

Wij dragen in ons de juiste en goede beginselen. Wanneer deze door ons overtuigend worden uitgedragen, winnen wij het van een ieder, mits hij niet door baantjes of geld aan het huidige systeem vastzit.

Maar zonder strijd zal de overwinning niet behaald worden.

Hij die zich bij ons aansluit, doet dit om te strijden. Van schipperen moeten wij niets hebben. Het is ons bittere ernst.

Zonder moeilijkheden, zwaren opofferenden strijd is nog nooit iets tot stand gekomen. De revolutie in Italië en Duitschland is gewonnen niet door een groote meerderheid, maar door

een welbewuste, energieke minderheid, door *mannen*.

Aan die zelfbewuste mannen, die in Nederland orde, tucht en daardoor welvaart willen brengen, stel ik mij als leider.

Met u sluit ik heden een verbond van trouw. Samen willen we strijden, samen willen we overwinnen.

Dit verbond mag slechts dan door u verbroken worden, wanneer ik in strijd zou handelen met ons nationaal ideaal, de grootheid van Nederland, het welzijn van ons volk.

Kameraden, ik zou hier thans tegenover u elk afzonderlijk willen staan als man tegenover man, starend in elkanders oogen en dan zou ik zeggen: zou ik ooit het verbond, heden met u gesloten, verbreken, twijfelt dan niet, weest dan niet wankelmoedig, tast toe en sla mij neer, want ik heb uw vertrouwen misbruikt, land en volk verraden.

Maar van den anderen kant, moet ook door mij het verbond opgeheven worden, wanneer ik bemerk, dat één of meerderen van u, geen tucht ten bate van ons ideaal, willen aanvaarden.

Ik heb u lief als mensch, als Nederlander en als lid van de zoo juist gestichte beweging.

Maar weet, dat dit mij niet verhindert, mij volkomen van u terug te trekken, onverschillig wie gij zijt, zoo ik bemerk, dat gij ontrouw zijt aan ons vandaag gesloten verbond, samen te werken en samen te strijden voor den nieuwen staat ten bate van het Nederlandsche volk.

Ik roep u allen op, belijders van uw ideaal, agitators te zijn.

Mannen, vooruit, onze dag komt onafwendbaar vast. Alle hinderpalen zullen wij omver loopen, allen dwang te niet doen, alle tegenstanders verpletteren. Mannen vooruit. Marcheert in gesloten colonnes met stevigen stap. Wij gaan ons volk veroveren voor God, Koningin en Vaderland."

V

ZES JAAR STRIJD

En zoo werd de periode van strijd en activiteit ingeluid. Het gehuurde kamertje werd uitgebreid: twee kamers ensuite. Dat was het eerste „Hoofdkwartier" van de beweging!

De eerste leden? Och, dat waren over het algemeen die menschen, die eerstens niet veel te verliezen hadden, en tweedens die de rotte vruchten van het democratische systeem aan den lijve gevoelden. De zoo geheeten mindere man, maar in doorsnee een mindere man waarvoor wij nog vandaag het meeste respect hebben.

Was het immers geen dwaas beginnen, wat die menschen deden! Een Staat willen veroveren, die naar allen schijn nog precies even oppermachtig was als ooit. En dat met zulk een handjevol kerels, hoe haalden ze het in hun hoofd! Een leider van 29 heele jaren, die in het oog der plutocraten slechts één verdienste bezat: die van geld te hebben. Waarbij men het er nog over eens was, dat dit geld gauw genoeg zou opgemaakt zijn, en dan was die heele beweging ten doode gedoemd.

Men vergat echter één ding: dat al deze menschen, en tusschen hen vooral Arnold Meijer, vochten voor een werkelijk ideaal; dat wij de woeste en verbeten wil hadden, de rotsvaste wil, om dit ideaal door te voeren, het mocht kosten wat 't wilde.

De democratie, hoezeer zij immers vóórgaf om heel dit gedoetje te lachen, lachte binnenskamers allesbehalve. Het was voor hen die nog eenig inzicht hadden, wel duidelijk: de tijd der democratie *is* voorgoed voorbij; en dat nieuwe moet er toch

komen, vroeg of laat. Maar waar dit nieuwe voor de „heeren" niet zoo voordeelig zou zijn, wilde men toch alle pogingen in 't werk stellen, de komst ervan zoo lang mogelijk tegen te houden.

Alle macht waarover men (nog) beschikte, werd te hulp geroepen, en van dien tijd dateeren het belachelijke uniform-verbod en de beruchte en even belachelijke „Muilkorf-wet". Van dien tijd ook dateert al het gecoquetteer met de nieuwe gedachte: men probeerde de nieuwe organisaties den wind uit de zeilen te halen, door te doen alsof men zelf wel geneigd was tot vernieuwing. Als de massa maar zoo naïef was om dit te slikken, en toch weer op de zittende partijen te stemmen, dan konden de heeren weer rustig blijven zitten!

Echter: geen muilkorf-wet was in staat, Arnold Meijer het zwijgen op te leggen. Waar hij zag dat er met de belangen van het volk gespeeld werd, dat die belangen volkomen werden opgeofferd aan eigenbaat van enkele machthebbers, daar stelde hij dit aan de kaak. Zoo zien we reeds in de eerste nummers van het kleine weekblad „Zwart Front" groote artikelen over de zwendelaffaire met de crisis-bacon-varkens onder den veelzeggenden titel: de *ware* schuldigen moeten de gevangenis in. Zoo was reeds de eerste, die een stoot van dit jonge Zwart Front op te vangen kreeg... de Jood Zwanenberg!

Dit waren voorloopig nog maar spiegelgevechten; schietoefeningen zouden we kunnen zeggen. De groote strijd zou later pas volgen.

Intusschen zou men zich ten zeerste vergissen, indien men meende dat Arnold Meijer niets anders kon dan dergelijke affaire's aan den kaak stellen; dit waren integendeel slechts bijkomstigheden. Het was niet méér dan 't opruimen van wat ongerechtigheden, die hij tegenkwam op zijn weg naar een groot en gezond Nederland.

Zijn voornaamste bekommernis is vanaf den eersten dag geweest: de juiste, zuiver Nederlandsche toepassing der nieuwe gedachten uit te werken. Regelmatig publiceerde hij hiertoe uitvoerige studies, onder den verzameltitel: Van democratische wanorde naar de fascistische orde. Naast actueele fragmenten

die uitsluitend critiek op fouten van den dag leveren, bevat deze serie (onder denzelfden titel als boek verschenen) grondleggende gedachten, die nog vandaag den dag hun waarde hebben en zullen houden.

Ondertusschen werd er ook stoer gewerkt aan de verdieping en versteviging van Zwart Front. In den aanvang met een spoorwegabonnement, (waarbij het motorfietsje van een der kameraden dienst deed als het eens goede zin had, om den trein te halen) werd Nederland doorkruist; persoonlijke besprekingen, vergaderingen, groote en kleine, de zorg voor het blad, alles kwam in dat begin op een en denzelfden man neer. Ja, zelfs de „vorming" van de eigen leden, want er waren er uiteraard velen, die wel door de nieuwe grondbeginselen geraakt waren, maar nog al te veel de erfenis van een democratisch verleden bezaten, en meenden dat ook die nieuwe beweging een genoeglijk onderonsje zou kunnen zijn.

Alles bijeen echter was deze jonge beweging nog niet zoo belachelijk, of de partijen achtten het noodig, tot in de kleinste dorpjes toe, vergaderingen tegen het „fascisme" te beleggen. Het mag gezien worden als een bewijs hoezeer Arnold Meijer zijn mannen wist te begeesteren, fanatiek te maken, dat alle macht van partijen en regeering samen, niet in staat was, deze kleine beweging te dooden.

Ingespannen werd die macht zeker. De wijze heeren wisten o zoo goed, dat de meeste Zwart Fronters slechts uitermate weinig konden betalen, en dat zoo goed als alles uit de beurs van den Leider moest komen. En men was slim genoeg om te redeneeren: als wij die beurs slechts leeg kunnen maken, dan zal het spoedig gedaan zijn. Dies werd ieder gesproken of geschreven woord op een goudschaaltje gelegd, of er in verband met de Muilkorf-wet geen boete uit te slaan viel, en alle bekende leden werden gadegeslagen om overtredingen van 't uniform(insigne)verbod te constateeren.

Binnen het halfjaar had men inderdaad zoowel Leider als leden de eerste processen aangedaan. Door hoeveel deze ook nog gevolgd zouden worden: men kreeg noch den Leider, noch de leden „er onder". Arnold Meijer stáát nog in dit land en

draagt er de toekomst van! Voor velen is dit immer een raadsel geweest, omdat zij in hun kortzichtigheid nooit hebben kunnen bevroeden waardoor deze gedreven werd.

Waaruit hij ook de kracht putte, om reeds zóó direct de grondslagen van zijn beweging zoo zuiver en rechtvaardig vast te leggen. Bij het herlezen der eerste jaargangen van het weekblad Zwart Front, treft het telkens weer opnieuw, hoe de Arnold Meijer van toen precies hetzelfde, krachtige en mannelijke accent heeft dat nu nog zijn artikelen kenmerkt. Hoe hij van dit eerste begin af, in de volksche, voornaamste kwesties, de juiste wegen wijst: bestrijding der Vrijmetselarij; bestrijding der Joodsche overheersching; sociaal welzijn door het corporatieve systeem, héél-Nederland. Alles wat hij heden heeft te doen, het is slechts de verdere uitwerking en vervolmaking van de reeds toen door hem gelegde grondslagen. Een richting is hij gegaan, vanaf 5 Mei 1934 tot op heden toe; consequenter en trouwer aan zijn beginselen dan wie ook in dit land.

De kracht zijner overtuiging, en de prachtige vasthoudendheid waarmee hij te werk ging, maakte dit Zwarte Front tot een groep mannen, die vast aaneengesloten stonden als geen andere groep in dit egoïstische en individualistische land.

Deze groep was een prachtige groep: deze groep wàs bijna gansch en al Arnold Meijer. Uiteraard was het, toentertijd, veel makkelijker voor den Leider om bijna al zijn mannen persoonlijk te kennen; af en toe een woord te spreken en iets mee te geven wat een leven lang in de ziel kon blijven branden. Niets of niemand heeft hem kunnen beletten. Dat men hem, reeds in October, veroordeelde tot 40 dagen hechtenis of 100 gulden boete, beantwoordde hij met deze woorden:

> „Men wete echter, dat dit, noch welke zgn. straffen ook
> „mogen volgen, mij niet zullen doen ophouden de waar-
> „heid te zeggen. Het is niet mijn opzet eenig mensch te
> „beleedigen, maar als mijn streven naar rechtvaardigheid
> „en orde met zich medebrengt dat hooggeplaatste heeren
> „zich beleedigd moeten achten, dan zal ik niet zwijgen,
> „doch onomwonden zeggen, wat de liefde voor recht-

„vaardigheid en orde en de haat voor de democratische „wanorde en vuiligheid mij ingeven te zeggen."

Helaas: er waren zooveel zaken, waarin de zuivere waarheid voor vele heeren „beleedigend" was: er was de zaak-Heynen (van Kröller-Müller); er was de zaak-Zwanenberg; er was het monopolie van de Shell; het monopolie van de Unilever; de democratie was in 1934 wel zeer dicht bij den verstikkingsdood door haar eigen stank. Het is alleen de „handigheid" geweest der heeren die toen nog de macht hadden, om alles bijtijds den doofpot in te stoppen, en zoo die geurtjes weg te houden. Al lichtte dan dat vervelende Zwart Front wat al te dikwijls de deksel van dien doofpot af!

Alweer: op 27 Nov. in Arnhem een proces, wegens beleediging van Colijn, die het ongeluk had, in dien tijd als „grand old man" het prototype der parlementaire democratie te zijn, en die uitermate goed de regels van het spel beheerschte, zooveel mogelijk macht houden om zooveel mogelijk te profiteeren. De man die volkomen getypeerd is door de laatste woorden die de Geer sprak vóór zijn vlucht op 12 Mei van dit jaar: zorg dat Colijn nu weer niet mooi weer gaat spelen.

En begrijpelijk is het, dat een Colijn die iedereen naar zijn hand kon zetten, die een Aalberse van zijn hals schoof, en een heele Staatspartij in zijn zak stak, er maar niet overheen kon dat die Arnold Meijer zich niet in den zak liet steken. Het is een aardige speling van het toeval, dat ruim zes jaar politieke strijd in dit land gevoerd werd door twee... menschen uit de Haarlemmermeer, wier geboortehuis een paar boerderijen van elkaar lag, aan den Aalsmeerderweg. Met dezelfde Westfriesche hardnekkigheid wil de een de oude dwaasheden behouden, met dezelfde Westfriesche hardnekkigheid zal de ander het nieuwe doorvoeren. Men kan het niet anders dan als een eer zien voor Arnold Meijer, dat hij tegenover zich iemand van Colijn's kaliber vond; welke feilen deze man immers ook had: een kerel was hij, en Arnold Meijer heeft hem deze erkenning ook nooit geweigerd.

Er moest te zijner tijd ook tegen kleinere godheidjes gestreden

worden, maar dat was slechts bijwerk. De groote strijd immers ging tegen het systeem als zoodanig en daarvan was Colijn jarenlang de verpersoonlijking.

Wat dit kleine, verbeten doorvechtende groepje toch reeds beteekende, blijkt wel uit het feit, dat Arnold Meijer als eenige Nederlander werd uitgenoodigd op een „fascistisch congres", uitgeschreven door generaal Coselschi, president van de C.A.U.R., in December '34 te Montreux gehouden. Daar troffen elkaar mannen uit alle landen, die allen bezield waren van denzelfden nieuwen geest; om er slechts enkelen te noemen: Kolonel Arthur Fonjallaz uit Zwitserland, Dr. Fritz Clausener uit Denemarken, Marcel Bucard uit Frankrijk, George Mercouris uit Griekenland, Generaal O'Duffy uit Ierland, Vidkun Quisling uit Noorwegen, Eça de Queiroz uit Portugal, Mr. Motza namens Codreanu uit Roemenië (werd zelfs tijdens het congres op bevel van Titulescu gearresteerd), Primo de Rivera namens Spanje, alsmede vele hooge Italiaansche personen.

De Nederlandsche democratie wist niet beter aan te toonen dat Arnold Meijer tusschen dit gezelschap thuishoorde, dan door hem nog naar Montreux een dagvaarding achterna te sturen voor zijn zooveelste proces. De Nederlandsche pers wist niet beter te doen dan ofwel te zwijgen, ofwel te liegen, maar dit is de moeite van 't memoreeren eigenlijk niet eens waard.

Viel de dagvaarding samen met het congres te Montreux, de uitspraak kwam, toen diezelfde misdadiger in Rome eeregast was van den Staat, ter wiens eere een receptie gehouden werd, waarop vele belangrijke figuren van Staat en Partij zich beijverden, den gast te eeren. Verschillende bladen kwamen den misdadiger interviewen (terzelfdertijd sprak een Nederlandsch rechter het vonnis uit: 200 gulden boete, subs. 40 dagen brommen!).

De beweging wekte niet alleen sympathie bij buitenlandsche gelijkgerichte organisaties, in het binnenland bleef er ook wat men noemt „schot" in zitten. De twee beneden-kamers-ensuite werden te klein, en als een koekoek dreef Arnold Meijer zijn hospes het huis uit, heel het pand werd gehuurd. Het moet voor hen, die zich doodstaren op, of in 't bezit zijn van geld en

aanhangers, wel erg naïef klinken; maar ik weet nog als den dag van gisteren hoe fier we waren, toen voor 't eerst de vlag op het hééle eigen huis werd geheven, en wij het Wilhelmus en ons strijdlied daar op straat zongen!

Het hakkepuf-motortje van „Kameraad Jan" had het inmiddels ook begeven; (met eindeloos optimisme trachtte hij er nog 50 gulden voor te krijgen!) en de trein werd te lastig, zoodat een Oisterwijksche garagehouder een goede klant kreeg voor zijn taxiverhuur. Ach ja, dit alles is romantisch, en klein in 't oog van „grooten". Wij waren klein, en hadden niet in luttele weken tijds een half millioen leden, maar wij hadden méér dan dat: wij hadden de waarheid, en een Leider die een kerel-uit-een-stuk was, en de rotsvaste zekerheid dat een kleine kern rond de waarheid het verder brengt dan een groote troep rond niets!

Een kerel uit één stuk, die niet spoedig bang te krijgen is! Dat ondervonden zijn tochtgenooten op een reis naar het Varagebouw te Amersfoort. De daar uithangende vlag, is een waar Zwart Fronter een doorn in het oog. Arnold Meijer, die toch niet zoo klein van stuk is, kan er echter niet bij. Geen nood. Doodnuchter wordt er aan 't buurhuis aangebeld en een trapje ter leen gevraagd. Dit verkregen zijnde, klimt hij er rustig op, haalt de vlag van den stok en geeft het trapje terug.

Op dezen tocht komt de gewapende macht aangestapt. Terwijl reeds enkele kameraden ietwat ongerustheid beginnen te voelen, klinkt, kalm alsof hij aan tafel zit, des Leiders stem: „instappen, lichten uit en wegrijden".

Dat hij een kerel is, ondervindt ook een al te ijverig kapelaan in het dorpje Lepelstraat. Dit dorpje is van den aanvang af een der prachtigste kernen van de nieuwe beweging geweest, en dit is de heeren niet naar den zin. Eens te meer zal de Godsdienst misbruikt worden voor politieke doeleinden; en als er 's Zaterdags een „pracht-vergadering" is geweest, zal de kapelaan 's Zondags eens stevig vanaf den preekstoel tegen die verderfelijke beweging donderen! Hij heeft er echter niet op gerekend, dat die Arnold Meijer in Lepelstraat zou gebleven zijn en in de kerk zit. Zoodra de preek eenmaal goed op gang is,

en het duidelijk blijkt dat dit een politiek gesprek wordt, stáát daar de hoofdmisdadiger midden in de kerk, en voegt, als op een debating-club, den kapelaan toe: „Er staat geschreven: Mijn huis is een huis des gebeds; maar gij maakt er een politiek roovershol van", en hij verlaat de kerk voor den duur van de preek.

Strafkosten dezes wederom *f* 50.—!

Niet makkelijk had die kleine groep het: domheid en terreur heerschten nog oppermachtig. Velen was het, evenals schrijver dezes persoonlijk, onmogelijk om te doen wat ons hart begeerde te doen: op lidmaatschap van Zwart Front stond onherroepelijk broodroof! Over enkele jaren zullen we het ons niet eens meer kunnen voorstellen, dat een heel dorp op de loer staat, om precies te weten hoe dikwijls de Leider van Zwart Front bij iemand op bezoek is, maar het is toch goed om het nog even te onthouden!

Behoudens de lafheid van kleine, geniepige en miezerige terreur, ging het eerste halfjaar van 1935 tamelijk gelijkmatig voorbij in bezinning op de juiste grondslagen en in uitdragen der beginselen. Een nieuwe schrik kregen de democraten, toen de Amsterdamsche groep van Louis Felten zich (4 April) onder Arnold Meijer schaarde, en toen de eerste landdag werd aangekondigd.

Een voorteekentje van komenden strijd leefde even op in het blad van 11 April, toen de Jood Mannheimer zijn naturalisatie had aangevraagd, voor den tweeden keer. De eerste keer was deze naturalisatie hoofdzakelijk op de tegenwerking van den Minister van Justitie Mr. van Schaik gestrand. Mannheimer had ondertusschen zijn geld benut om zich relaties te scheppen. Vol belangstelling waren wij, of van Schaik zijn eens ingenomen standpunt zou handhaven of dat hij zou zwichten.

Het wordt hoe langer hoe aanlokkelijker, dit werkje te doen uitgroeien tot een beknopte geschiedenis van heel de beweging (en ten slotte zou dit gerechtvaardigd zijn omdat de beweging één was met den màn), maar wij moeten ons beperken tot datgene wat meer persoonlijk den Leider betreft.

Een dag van triomf was voor Arnold Meijer die eerste Land-

dag zeer zeker. De democratische regeering, die voorgaf hem en zijn kleine groepje niet te zien staan, had het toch noodig gevonden, in heel het land pogingen in 't werk te stellen om den Landdag te verhinderen. Verloven van maréchaussées waren ingetrokken; te Amsterdam en Den Haag werd degene die een spoorkaartje Oisterwijk kocht en de autobussen, die in den prillen morgen vertrokken, gefouilleerd; alle rivier-overgangen bewaakt; de Bosscheweg langs Oisterwijk bezet als in oorlogstijd, waarbij pakjes boterhammen zelfs onderzocht werden, een kleine 1500 man belet om tot Oisterwijk te geraken. (Toen kon „de Pers" smalen op ons handjevol!).

Maar die er toch gekomen waren, dat waren de mannen die gerond dezen Leider geschaard staan door dik en dun; die gevangenis en boete veil hadden voor zijn ideaal.

En wat had men niet getracht, dezen Landdag in 't water te doen vallen door den Leider zelf te arresteeren, helaas zonder succes. Terwijl hij voor de slimste politiespeurders onvindbaar was, wisten enkele kameraden het te betalen bedrag bijeen te krijgen, en juist op tijd ter bestemder plaatse te deponeeren. En de landdag wèrd een succes; er was een band tusschen Arnold Meijer en zijn leden gesmeed, die nooit meer te vernietigen is! De rede die hij daar hield, zij was een der besten uit heel zijn loopbaan; de triomf van dezen dag had automatisch ook weer een bezielenden invloed op hem zelf.

Grooter zou het succes nog zijn op 17 September '35, Prinsjesdag. Voor dien datum was een groote openbare bijeenkomst uitgeschreven, waar de Leider als 't ware de wet der beweging zou afkondigen, in een rede: Wat Wil Zwart Front. Een week of wat voor dien datum had Colijn, na zich uitermate handig van Aalberse ontdaan te hebben, zijn zeteltje vaster geplant dan ooit; en een dreiging van dezen revolutionair in Den Haag zelf kon hij nu makkelijk voorkomen. Hij hoefde hierbij niet eens het democratische fatsoen te gebruiken, om die vergadering van te voren te verbieden of iemand te waarschuwen!

Zoodra Arnold Meyer in Den Haag arriveert, wacht hem een politie-escorte, dat hem terugvoert naar Delft, en in een

trein naar het Zuiden plaatst! Voor den duur van Prinsjesdag is hem het verblijf in Den Haag ontzegd!

Na luttele 18 maanden strijd is hij zoo ver gevorderd, dat hem deze eer te beurt mag vallen: men geeft openlijk toe, bang voor hem te zijn!

Den leden, die uiterst strenge opdracht hadden zich ordelijk en correct te houden, werd het marcheeren door de stad belet, waarbij een stelletje politieagenten zich onderscheidden door er lukraak maar op te slaan!

Toch zouden de heeren democraten niet zoo makkelijk hun zin krijgen: in Voorburg duikt Arnold Meijer plotseling weer op, duiken ook de afdeelingsleiders op, en geeft de Leider zijn bevelen voor dezen dag. Zoodat 's avonds de vergadering toch doorgaat, al leest ook een ander de rede voor. En het succes is: de rede wordt in drie drukken totaal uitverkocht.

Intusschen begint het hier en daar alweer te rommelen; in Utrecht worden wat menschen gearresteerd, evenals in Zwolle; in Nijmegen werd een vergadering der Neo-Malthusianisten verstoord; er kwamen weer eens pamfletjes die sommige heeren niet leuk vonden; de Leider koos partij in de beruchte Tilburgsche Textiel-staking.

Nauwelijks was het jaar 1936 aangebroken of de groote bommen barstten. De eerste op Donderdag 23 Januari, middels een extra editie. Van Schaik was gezwicht, had aan de Kamer voorgesteld om Mannheimer toch maar te naturaliseeren. Hierop moet van de zijde van Arnold Meijer natuurlijk geantwoord worden; niet omdat men persoonlijke grieven tegen Mannheimer had, maar omdat hij als Jood niet te naturaliseeren was en vooral omdat de naturalisatie van dezen zwendelaar — „Zwart Front" noemde hem de „bankster" — een dreigend gevaar van onbekende afmetingen werd voor ons volk. Nu dat deze man van 't tooneel verdwenen is, en men pas enkele maanden geleden het uitvoerige rapport heeft kunnen lezen over de schade die hij het Nederlandsche volk bezorgd heeft, *nu kan heel Nederland zien hoezeer Arnold Meijer gelijk had* met zijn verzet tegen heel de heerscherskliek in. En nu is het de moeite waard, te benadrukken *dat Zwart Front de eerste*

was die zich tegen deze naturalisatie van dezen Jood verzette!

En, nogmaals, het is wel een veeg teeken voor de verwording van ons volk, dat deze Jood erin slaagde, heel een democratische regeering voor zijn wagentje te spannen, en den eenigen man die zich tegen hem durft verzetten, in de gevangenis te krijgen! Al geschiedde dit dan ook niet direct, omdat men eerst... een schijn van „recht" moest vinden.

Wij hoeven hier niet de heele geschiedenis te gaan ophalen; menschen die tot de rijksdaalder voor een nummertje van het weekblad betaalden, kennen die geschiedenis nog genoeg. Verzegeling der persen; inbeslagneming, huiszoekingen, arrestaties, men was van niets meer zeker.

Alleen moeten wij even wijzen op de waarlijk bewonderenswaardige karaktervastheid, op den moed en de gelijkmatigheid die Arnold Meyer in deze periode aan den dag legde. Terwijl zijn tegenstanders als kakelende hennen dooreenliepen, en zelf eigenlijk niet goed wisten wat te doen, was hij in deze dagen een waarlijk rustige rots temidden van de branding. Alles deinde rond hem heen, hij bleef onbewogen of het hem feitelijk niet aanging. Aan alles denkend, elke voorzorg nemend die noodig was. En dat waren er heel wat.

Een enkel voorbeeldje: Op zekeren dag komt de burgemeester van Oisterwijk met een klein legertje maréchaussées het Hoofdkwartier binnengestormd, toch nog onverwacht. Militairement wordt de zaak bezet; overal wachtposten, er is geen uitwegje meer te vinden. Arnold Meijer zit juist achter zijn bureau, met een stapeltje papieren voor zich die liever niet in handen van den vijand moeten vallen. Hem wordt gelast zijn stoel niet te verlaten; een mannetje wordt op een andere stoel geplant. Die kon er verder niets aan doen, kreeg nog een sigaar erbij. En onder een genoeglijk praatje, weet de verdachte alle papieren weg te werken tusschen een stapel kranten die naast zijn stoel op den grond ligt. Wanneer even later zijn werkkamer onderzocht wordt, is het bureau in staat van maagdelijke onschuld, de kasten leveren niets op, en een stapel oude kranten (misschien lag De Maasbode wel bovenop, toppunt van braafheid) kan geen kwaad!

Even slim was de tegenstander ten huize van een anderen kameraad, tamelijk ver buiten Oisterwijk wonend. Op Zondagmiddag komt ook daar de burgemeester van Oisterwijk „gesmokkelde papieren" zoeken (het blad was in Vlaanderen gedrukt) en tevens naar andere zaken neuzen. Hoewel alles wat men wenschte te vinden, open en bloot op een kast lag, werden schilderijen van den muur gehaald, het vloerkleed opgebeurd, maar de verlangde papieren niet gevonden.

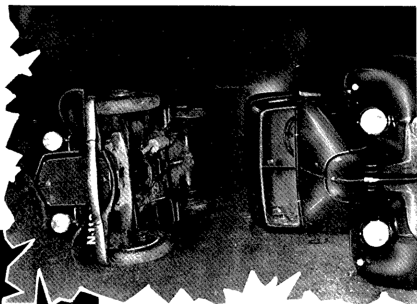
Alles bijeen was het tevens een uiterst vermakelijke periode! Recht tegenover het hoofdkwartier stond het hoekhuis van de Gemullehoekenweg toevallig leeg; het werd ingericht tot geheime politiepost. Enkele vensters waren voortdurende kijkgaatjes; er kon niemand het Hoofdkwartier in of uit gaan of hij werd genoteerd. Een doodenkele auto die er eens stilstond, bezorgde heele menschengezelschappen tot één uur 's nachts last en moeite om den eigenaar op te sporen. Terwijl achteraf tot groote hilariteit bleek dat men nog niet eens goed kon kijken; de Leider was er zelf ingestapt zonder dat iemand hem gezien had, terwijl hij in 't geheel geen moeite had gedaan om zich onherkenbaar te maken of te verbergen. Had hij voor een arrestatie moeten vluchten, dan was niets makkelijker geweest dan weg te rijden waarheen hij wilde.

Wie in 't donker het hoofdkwartier uitkwam en ietwat geheimzinnig opzij gluurde, kon er zeker van zijn, na vijf stappen „halt" te hooren roepen; „laat 'ns kijken wat er in dat kistje zit", ook al was het een kistje met niets dan schoensmeer, waaraan de arme agent een paar flinke zwarte handen haalde.

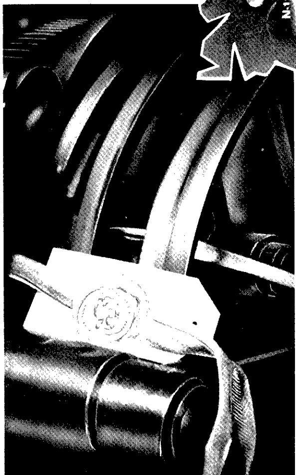
Rond al deze humoristische voorvalletjes, rond de huiszoekingen bij tientallen afdeelingsleiders, groeide het Mannheimer-schandaal maar door. De heeren, nog steeds overtuigd dat ze tóch sterker zijn, en dat die Meijer toch wel eens er onder zal komen, gaan hun gang of er niets aan de hand is. Het regent processenverbaal (waarvan geen enkel, dat betrekking had op de onthullingen betreffende Mannheimer ooit is doorgezet), maar den Leider zelf laat men nog doorgaan, in de hoop, een beteren „rechtsgrond" te kunnen vinden.

En eindelijk heeft men er een. De heer van Schaik zweeg

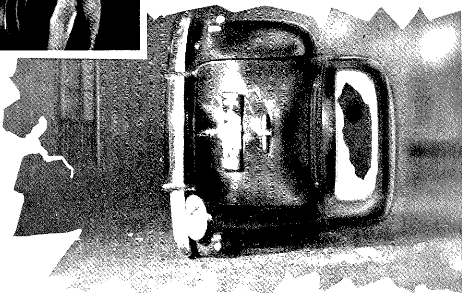
STAALTJES VAN TERREUR

Auto's werden door het ge meen omgeworpen......

drukpersen door de democratische overheid verzegeld......

... en de ruiten van Arnold Meijer's auto verbrijzeld.

Na drie maanden celstraf weer terug in den strijd!

Arnold Meijer in het vuur van zijn rede.

in alle toonaarden als hem gevraagd werd waarom hij eerst tegen deze naturalisatie was, en nu ineens er voor. Hij verwaardigde zich niet, een antwoord te geven. Dan zal Arnold Meijer aantoonen, dat van Schaik niet de man is, sterk genoeg om op den zetel van Justitie te zitten: reeds jaren geleden sauveerde hij een zekeren van Zantvoort bij een tekort in de kas van de Steenfabrieks-arbeidersbond.

Iemand die als juridisch raadsman van dezen bond, den verduisteraar niet doet straffen, maar vrijen aftocht naar Indië bezorgt; iemand die als minister van Justitie de dossiers van Jood Mannheimer laat „zuiveren" omwille van dezes Jood's relaties, is niet in staat, minister van Justitie te zijn, was Meyer's doodnuchtere redeneering.

Maar de democraten hadden het zijspoor gevonden: zonder dat er over Mannheimer hoefde gesproken, kon men Meijer vervolgen wegens beleeding van Minister van Schaik! Welk een gekonkel zelfs nog met dezen zoogenaamden „rechtsgrond" noodig was, blijkt voldoende uit het lange verloop der historie; waarbij de verdachte zelfs tot voor den Hoogen Raad gelijk kreeg, maar tóch moest hangen!

Het geval was al bijna weer vergeten, en Mannheimer's glorie taande reeds, toen Arnold Meijer vrij kwam uit zijn gevangenisstraf ten bate van dezen Jood en zijn politieke vriendjes.

Nogmaals: heel deze geschiedenis heeft duidelijker dan wat anders ook, de corruptheid van het democratisch régiem aangetoond. Op alle mogelijke wijzen werd van macht misbruik gemaakt, werd de macht zelfs overschreden; wanneer het maar tegen Arnold Meijer ging, was elk middel goed genoeg. Zelfs broodroof op den garagehouder wiens taxi hij gebruikte!!

Hoezeer echter Arnold Meijer rustig doorwerkte, in het vaste weten: het recht aan zijn zijde te hebben, bewijst wel het feit dat hij midden tusschen deze strubbelingen, op 20 Februari, nog een openbare debat-avond aan kon nemen met Lou de Visser, welke avond te Tilburg werd gehouden.

Ook op andere terreinen werd de strijd voortgezet: tegen Unilever, Bata, Philips, de steeds grooter wordende Joden-

toeloop in ons land; terwijl ook de Jood Zwanenberg weer eens begint op te duiken.

Ondertusschen: zich weer voorbereiden op vergaderingen en redevoeringen; de gewestelijke landdag te Nijmegen zet heel de stad in ons teeken.

De geschiedenis gaat echter door, en spreekt na verloop van tijd beter recht, dan „rechtsgronden" zoekende democraten en Jodenvrienden!

En de opmarsch van Arnold Meijer met zijn beweging zet zich onversaagd door; al komen er geen 600 leden in het kleinste dorp van het land. In elke krant die nog een klein beetje zelfstandigheidsgevoel heeft, worden de onthullingen van den Leider besproken en wordt er op onderzoek aangedrongen... natuurlijk tevergeefs.

Ook Indië wordt getroffen door Meijer's krachtige geluid. Zelfs zonder dat men zijn toestemming vraagt, worden brochuurtjes en artikelen daar herdrukt. Wat wonder, dat de vooral daar zoo sterke Vrijmetselarij gaat trachten, in het Indische Zwart Front de leidende rollen te bezetten, hetgeen echter door des Leiders waakzaamheid mislukt.

Zoo goed als 't in Patria de heeren mislukt, hem op te koopen. Het mag gerust bekend worden, dat tot minstens driemaal toe van Joodsche en maçonnieke zijde getracht is, hem ertoe te brengen o zulke kleinigheidjes in program en organisatie te veranderen, waarna een blanco chèque beschikbaar werd gesteld. Voor een zoo arme organisatie als deze, moest dit toch wel hét lokmiddel zijn, meenden de heeren; maar zij begrepen niet den diepen zin van Arnold Meijer's woord: Ik wil winnen, *maar ik wil winnen met eere!* En zij verstonden niet, dat voor hem *iedere* principieele concessie, maar zeker een jegens Jodendom en Vrijmetselarij, eerloos ware! Omdat zij geen begrip hadden van het in hem zoo krachtig levende begrip van *eer*, dat boven alle financieele voordeelen staat.

Zoo kon hij ook de „nederlaag" te boven komen, geleden bij de verkiezingen in 1937. Vanaf Februari, nadat bekend gemaakt was dat Zwart Front zou meedoen, is er als nooit te voren een samenspanning van alle machten geweest, die de

„eer aan zich" wilden houden (maar dan de eer in hún beteekenis van 't woord: de baantjes en de centen!) en daarvoor geen enkel middel eerloos achtten. Indien men nu nog een bloemlezing kon samenstellen van datgene, wat de verschillende partijpropagandisten, inclusief dominees en pastoors, over Arnold Meijer meenden te mogen zeggen, dan zou iedere „beleediging" van Van Schaik en Colijn in het niet vallen.

De partijen hadden het geld, de sprekers en de partij-apparaten. Arnold Meijer had niets dan zijn eerlijkheid en zijn overtuiging. En in het staatsbestel dat toen heerschte, waren deze laatsten nu eenmaal niet opgewassen tegen de eerste machten.

Ook de activiteit die voor de verkiezingen noodzakelijk was, kon den groei naar buitenuit niet tegenhouden; Maart '37 was de beweging zoover uitgebreid, dat het „heele" huis als hoofdkwartier veel en veel te klein was. Weer werd een kameraad uit zijn villa gejaagd en feitelijk was ook die villa alreeds te klein. Maar met een man of vijf — soms acht — op een kamer werkend, dat heel het huis ratelde van de schrijfmachines, was het toch iets minder behelpen dan vroeger.

Door de regelmatige activiteit tegen de Joodsche overheersching in dit land, en tegen het Vrijmetselaarsgekonkel, had Arnold Meijer intusschen ook de aandacht van het Nationaal Socialistische Duitschland op zich gevestigd. Toen er van 2 tot 5 September te Erfurt een anti-Joodsch Congres gehouden werd, uitgaande van de Weltdienst van Oberstleutnant Ulrich Fleischhauer, werd natuurlijk ook Arnold Meijer uitgenoodigd. Allen waren op dit congres met elkaar eens, dat de Joden in de meeste landen een onevenredig groot aantal posities wisten te veroveren, en dat het plicht was, zich daar tegen te verzetten, zooals hier te lande het meest consequent door dit Zwarte Front gebeurde.

Vlak daarop gewerd hem een uitnoodiging tot een bezoek aan het strijdende, voor de opleving strijdende Spanje van generaal Franco. Vier weken verbleef Arnold Meijer in dat land; hoe hij daar den bevrijder van Spanje ontmoette, en direct als een broeder en geestverwant met hem in geanimeerd

gesprek was gewikkeld, kan men nalezen in zijn boek „Vier weken Spanje". Hier, evenals vroeger in Italië, werd „El Jefe de la Bandera Negra" door allen met de grootste sympathie ontvangen; hier hadden de kranten plaatsruimte genoeg voor hem. Wie denkt hier niet onwillekeurig aan de zegswijs: een profeet wordt in 't eigen land niet geëerd?

Men zou dit kunnen meenen, wanneer men de behoudzucht, de baatzucht, de verstarde grijsheid vereenzelvigde met „het eigen land". Dat al wat jong is in den waren zin, uiteindelijk tot dezen man moest keeren, bewijst het toetreden van een scherp denker als Prof. Dr. J. H. Valckenier Kips. Over Arnold Meijer schrijft deze jonge grijsaard: „hij is een man, die niet zichzelven zoekt, maar die met heel zijn hart en heel zijn verstand een ideaal wil *dienen.* Met nooit falende, sterke, maar beheerschte energie streeft hij, voor geen offer en geen moeilijkheid terugschrikkend, naar het doel, wel is waar nog in ver verschiet gelegen; een betere toekomst voor Nederland."

Van dezen dag af komt er bijna geen blad meer uit, of het bevat „Steenen voor een fundament" van den Professor: de waarde van het blad en de beweging stijgen daardoor uiteraard aanmerkelijk... voor ieder die nog eerlijk is om te willen zien.

En dan komt Mannheimer weer eens op de proppen; om zijn cijns binnen te halen: Maandag 17 Januari 1938 verwerpt de Hooge Raad het cassatieberoep van Arnold Meijer inzake beleediging van van Schaik.

Nogmaals: geen woord over de werkelijke kwestie. Wie als vreemdeling de bladen van 18 Januari zou lezen, kon daar slechts uit verstaan dat Arnold Meijer den (toen ex-) minister v. Schaik zoomaar even beleedigd had. *Men mocht immers niet meer weten dat Meijer de gevangenis in moest omwille van den Jood Mannheimer!!* Deze Jood en zijn vriendjes moesten buiten het geding blijven, en de Leider van dit gehate Zwart Front moest voor andere „schulden" bloeden.

Hoezeer dit „terecht" was blijkt hieruit: *na* deze uitspraak is Zwart Front alles gaan bewijzen in het eigen blad, en toen

kwam er nooit een vervolging. Het was niet zoozeer meer noodig: de naturalisatie was er toch door!

En op Woensdag 16 Februari, vergezeld van slechts enkele getrouwen, gaat hij naar Breda, waar hij recht onder de schoone zinspreuk „Suum Quique" met geheven hand afscheid van hen neemt; en de poort valt achter hem dicht.

Voor drie heele maanden; want daar één maand toch wel erg kort was, werd er vlug een interpretatie gevonden waardoor twee maanden voorwaardelijk die hij nog te goed had voor Colijn, ook moesten uitgeboet.

Hij wordt ingesloten — en in heel Nederland zijn menschen woedend om dit onrecht en deze kwelling hem aangedaan, en gaan hun gedachten naar de eenzame cel 195, waar de man zit dien zij zoo zeer vereeren. De man, van wien zij weten hoe hij de vrije buitenlucht liefheeft, en de zon en het schoone leven van God's eigen natuur. De man die temidden van de drukste beslommeringen, volle vijf minuten naar een prachtige wolkenlucht kan staren, en wien de wijdheid van dit land een genot is om er te paard of per auto door heen te rijden.

Er is bittere verontwaardiging in vele duizenden harten, dat hij zijn vrijheid moest missen *omdat hij de waarheid liefhad bovenal;* er is bittere verontwaardiging tegen het systeem dat de waarheid niet dulden kan! En de harten trillen, bij het overdenken hoe hij daar gedwongen is, giro-envelopjes te vouwen; hij wiens leven zijn werk is, en zijn actie en zijn boeken en zijn schrijfpapier, giro-envelopjes! Drie volle maanden; drie maanden ontsteelt men aan zijn leven, want als hij de lucht en de zon niet mag zien, en de regen niet op zijn huid mag voelen spetten, dan ontneemt men hem zijn leven. En dit alles niet omdat hij moordde, stal, de wet verkrachtte; *maar omdat hij de waarheid sprak over v. Schaik en over den Jood Mannheimer!*

Als de eerste beste ordinaire boef zit hij in zijn cel, moet de behandeling ondergaan van bewakers, waartusschen er zijn die de eerste regels van het burgerlijk fatsoen niet kennen (waarom ook tegen gevangenen?), en moet hij ondervinden dat zelfs tot in de cel de roode horden hem nog niet met rust

kunnen laten. Maar dat men dáár nog, van enkele „faciliteiten", die een menschelijk directeur hem toestaat, een hetze maakt in de roode pers. Dat hem daar nog de enkele boeken, die hij kon meenemen, misgund werden.

Drie maanden stal men aldus van Arnold Meijer's leven — maar toch niet geheel! De potentaten waren niet in staat, zijn hersens stil te zetten (indien 't mogelijk geweest ware hadde men het zeker gedaan!) en zoo gaf men hem eigenlijk iets wat hij hard noodig had: tijd.

Reeds dikwerf hadden zijn vrienden zich ongerust gemaakt: zóó als hij werkte, van de helft der nacht ook nog een dag makend, zoo kon geen mensch het volhouden. Maar wanneer er een eerlijk gemeend woord over werd gezegd, dan was dit steeds voor dooveman's ooren: van eenige rust wilde hij niet weten. Tijd om wat op verhaal te komen gunde hij zichzelf nooit — nu kreeg hij het van staatswege. Tijd om behoorlijk uit te rusten; en tijd om zich te bezinnen over den afgelegden en over den komenden weg. In de eentonigheid van het celleven, alleen onderbroken door de brieven zijner getrouwen en 't vouwen der enveloppen, had hij ruimschoots gelegenheid, na te denken over nieuwe wegen in zijn strijd. En dat dit nadenken niet geheel vruchteloos is: feitelijk werd daar in cel 195 het latere Nationaal Front geboren! De heeren potentaten hebben met deze celstraf Nederland een dienst bewezen: tegen hun bedoeling in.

Nog terwijl Arnold Meijer zijn boete omwille van Mannheimer uit zat, kwam het tweede groote Jodenschandaal: Maupie Zwanenberg. Wéér was het Zwart Front dat de kat de bel aan bond. De eenige schande die men Meijer kon aandoen, was: hem onder een dak te doen zijn met dezen smerigen Jood, die eens te meer zou toonen hoe ver dit land onder Jodeninvloed was, door zijn maréchaussée-affaire en zijn „krijgen" zelfs van een substituut officier van justitie! Wij behoeven hier over dit schandaal niet uitvoerig te spreken; het hangt nog te goed in ieder's geheugen. Wanneer Juda's macht tenminste niet sterk genoeg is om ook die geheugens weg te werken.

Voor menschen, die heden nog meenen te mogen zeggen dat er hier te lande geen Joden-kwestie bestaat, zou men alleen kunnen vragen of het géén Joden-overmacht was die zelfs een heele Maréchaussée-brigade deed ontslaan, en via andere kleine zaakjes de heele Zwanenberg-historie in den doofpot werkte? Dat nogmaals een inval in de drukkerij gedaan werd en de persen verzegeld werden? Och neen, dit was niet wegens beleediging van Zwanenberg, nietwaar, maar van den burgemeester van Oss!

Vlak daarna echter, op 17 Mei, liep de gevangenisstraftijd af — en werden Arnold Meijer drie uren van zijn straftijd kwijtgescholden. Daar er de laatste dagen voortdurend een vrijwillige Zwart Fronterswacht voor de gevangenis gestaan had, hadden de heeren tot hun verbazing gemerkt, dat nr. 195 door zijn getrouwen nog steeds niet vergeten was. En misschien zouden er wel wat menschen zijn om dien boef te verwelkomen bij zijn terugkeer in het „vrije" leven — daarom dit ontslag drie uren te vroeg. Dat Leider en getrouwen elkaar later toch troffen, en dat de politie zoo „tactisch" was om daarbij een rel te forceeren en menschen verwondingen te bezorgen, zullen we maar op rekening van de opgewonden gemoederen schrijven.

Heerlijk echter werd de terugrit door het Brabantsche land, en de ontvangst, dien avond, in Oisterwijk. Daar waar de pittige kern rond hem heen was, daar waren vele zijner getrouwen verzameld, en werd getoond, welke plaats Arnold Meijer in hun harten had weten in te nemen. Zoozeer zelfs, dat de bezorgde en brave democratische pers reeds de waarschuwende vinger opstak tegen... persoonsvergoding. Zij die zelf liedjes maakten op „het licht dat aan den hemel hing, stemt Goseling"!

En negen dagen later, op 26 Mei, was Breda voor Arnold Meijer; niet als gevangene kwam hij terug, maar als Leider van velen die de groote zaal van Concordia vulden, en begeesterd en ontroerd luisterden naar het eerste woord dat hij sinds ruim drie maanden tot hen kon spreken! Zij die daar aanwezig waren, zij zullen deze vergadering nooit vergeten.

Stond daar een man „gebroken" door drie maanden celstraf? of stond er iemand, die zoo zeker was van zijn goed recht en zijn waarheid, dat hij ook zeker was van de overwinning. Wellicht nooit in hun leven hebben alle aanwezigen het Wilhelmus zóó geroerd en zóó diep doorvoeld gezongen als na deze rede.

En daarna gaat weer het gewone leven beginnen; vergaderingen, lezingen, besprekingen van allerlei aard. Politieagenten en Maréchaussées, die ambtshalve de vergaderingen moeten bijwonen, krijgen in stilte (het mág niet hardop! We leven vrij) bewondering voor den man die zóó ongebroken de waarheid durft blijven zeggen. Vooral na enkele redevoeringen over het Ossche-schandaal, is de Maréchaussée blijkbaar zoo verdacht van sympathie voor dezen opstandeling, dat een tijdlang de rijksveldwacht voor de vergaderingen wordt opgeroepen. De Maréchaussée mocht eens te zeer door hem vergiftigd worden!

Ondertusschen wordt er weer voor twee volledige menschen gewerkt: langzaam moeten de voorbereidingen voor Nationaal Front getroffen, hoofdzakelijk door middel van persoonlijke conferenties; er moet gesproken worden op alle plaatsen van ons land. Er is weer de Anti-Joden-conferentie te Erfurt, waar Arnold Meijer voor het houden van een groote voordracht wordt uitgenoodigd. Daar wordt hij nog hartelijker verwelkomd dan de eerste maal, omdat men zijn strijd tegen Mannheimer en Zwanenberg kent. En zijn woord heeft gezag genoeg om een Belgisch-franskiljonsch spreker, die zich tegen Groot-Nederland wilde keeren, tot de orde te doen roepen. Maar voor Nederland zelf mag hij nog geen gezag hebben...

Integendeel: binnen tijdsverloop van één week, twee arrestaties, dat is het antwoord dat de democratie voor zijn waarheidsliefde over heeft. Een dezer twee is apart vermeldenswaard, omdat de politie-machthebbers van Nijmegen het noodzakelijk oordeelden, hem drie dagen in een arrestantenhok opgesloten te houden, alvorens hij in de boevenwagen naar Arnhem werd gebracht, waar... vrijlating volgde! Een

derde poging, eveneens te Nijmegen ondernomen, werd een fiasco: een ware wig van volgelingen had zich om hem geschaard, drong door het politiecordon heen, en toen de Leider eenmaal in den auto zat, was de chauffeur de baas. Terreur en machtswellust zijn immer de teekenen van ondergang van het systeem dat ze gebruikt!

Evenals domheid, grenzenlooze domheid. Want hoe moet men het anders betitelen, wanneer afgevaardigden van den Oisterwijkschen gemeenteraad in het holle van den nacht zich verwaardigen naar oud-gevangene 195 te komen, om hem te vragen: een diefstal te sauveeren. Hij moest immers „zitten" omdat hij aan v. Schaik kwalijk had genomen diens sauveeren van v. Zandvoort. Nu komt men hem vragen, een Oisterwijksch gemeente-ambtenaar niet te doen vervolgen, althans een Zwart Fronter hiertoe te bewegen. Dit was nog niet eens listige tactiek: als hij hierin toegestemd had, zou men een sterk wapen tegen hem gehad hebben. Neen, dit was alleen maar een totaal misverstaan van zijn onkreukbaar rechtvaardigheidsgevoel.

Een nieuwe uiting van terreur kwam, toen 1 Febr. 1939 de wet op de weerkorpsen inging, en de Zwarte Storm moest opgeheven. Echter: ook dit wapen keerde zich tegen hen die het hanteerden; van dien datum af immers tooiden alle leden zich met de ramshoorns en het zwaard: ieder Zwart Fronter werd een Stormer!

Processen op processen en nog steeds kon men dien Arnold Meijer niet er onder krijgen. Misschien zou het dan lukken met wat handtastelijkheden. De eerste en eenige proef werd ermee genomen in het kleine en rustige dorpje Budel, in het anders zoo rustige Brabant. Daar was, op Vrijdag 24 Maart 1939, een vergadering aangekondigd. De ontvangst, door heel het bijeengetrommelde dorp (natuurlijk was dit even spontaan als iets vroeger de huldiging van Colijn) bestond in luidruchtig gejoel en geschreeuw, en men schaamde zich zelfs niet, Arnold Meijer gewoonweg te bespuwen. Midden tusschen de menigte bevond zich de Edel Achtbare burgemeester, die dit werkje ongehinderd liet voortgaan. Toen de vergadering aan

den gang was, stond de helft der menschen buiten nog te schreeuwen en, zoo godslasterlijk mogelijk, godsdienstige liederen te zingen, terwijl de andere helft bezig was, de twee auto's van Arnold Meijer en zijn kameraden, zoo grondig mogelijk te vernielen. Men had, toen de vergadering uit was en de Leider merkte wat er gebeurd was, ineens handen genoeg om de wagens recht te zetten, maar toen moesten ze op bevel van den Leider blijven liggen, net zoo lang tot er een fotograaf gekomen was om deze werken van... geen politiek Katholicisme te vereeuwigen. En het eenige resultaat van heel deze actie was, dat er in Budel een afdeeling van Zwart Front kwam; het wapen der terreur keert zich tegen hen die het gebruiken!

Vijf jaren van harden strijd, van ingespannen werken, van eindelooze offers zijn intusschen voorbij gegaan. Het zesde zet weer even goed in; in de derde week van Mei werd een nieuw hechtenis-vonnis, nu van 14 dagen, tegen Arnold Meijer uitgesproken; in Vaals had hij, zoowat een jaar eerder, Colijn eens beleedigd. Zoo weinig begrip toonde de rechterlijke macht van de eerlijkheid van dezen man te bezitten, die altijd voor elk zijner woorden en daden verantwoordelijk durft zijn, dat men hem veroordeelde, hoewel hij pertinent door getuigen kon doen staven zijn ontkenning: deze woorden niet gesproken te hebben. Waar hij nooit geschuwd had, een politieke „misdaad", indien werkelijk door hem bedreven, te erkennen, had een loutere ontkenning alreeds voldoende moeten zijn om hem te doen vrijspreken! Een der ambtenaren durfde niets te getuigen, omdat hij had zitten slapen, en de andere *meende* ze gehoord te hebben. Resultaat: veroordeeling!

Ook leerde men nog niets uit den dood van Mannheimer en de hierop volgende krach van zijn bank, of wilde men niet leeren inzien hoezeer deze oud-gevangene 195 gelijk had gehad! Dit immers ware een toegeven van eigen ongelijk geweest; en dat past der democratie nu eenmaal niet!

De dramatische inzet van September 1939 was voor Arnold Meijer een ongezochte gelegenheid, de uitbouw zijner beweging openlijk bekend te maken. Urenlange besprekingen met verschillende kopstukken hadden hem de zekerheid ge-

geven te zullen slagen, en op 23 September kon hij voor 't eerst aangeven het groote doel: Naar een Nationaal Front! Een groot en machtig front, dat in deze bange uren de waarden van ons volk en ons vaderland zou kunnen verdedigen, dat zou kunnen werken voor de handhaving van een werkelijke neutraliteit. Ons oorlogsdoel werd duidelijk geproclameerd: zichzelf te veroveren. Nederland moet weer zichzelf worden: groot en één en ongedeeld.

Maar nog beseften de democratische, aan Juda en Engeland gebonden volksvoorlichters der pers, niet, welke tijden wij beleefden; nog gingen zij door, hun partijenspelletje boven alles te stellen; nog werden alle krachten in 't geweer geroepen, om dit komende Nationaal Front af te breken, belachelijk te maken en in de kiem te smoren. Waarbij met name de zoogenaamde R.K., maar in feite de Staatspartij-pers, de boventoon voerde, geen insinuatie en geen beleediging was te slecht om op Arnold Meijer en zijn beweging te worden toegepast.

Niet eens meer de ook door de democratie geëischte eerlijkheid in den strijd, werd noodig geacht: ieder middel was geoorloofd.

Helaas echter voor de heeren had men blijkbaar nog steeds geen flauwe notie van het uithoudings- en doorzettingsvermogen van Arnold Meijer. Hij wilde tot dit Nationale Front komen; dus hij zou er ook komen.

Hoeveel vermoeienis, hoeveel arbeid, hoeveel teleurstellingen ook, hij in deze laatste paar maanden gedragen heeft, weten er niet velen. Het was, meer nog dan vroeger, een tijd van „in stilte werken". De zaken moesten zoo geregeld zijn, dat het eerste optreden van dit Nationale Front, zou klinken als een klok. En daar was nogal wat voor noodig.

Er moest een hoofdkwartier komen, en dit werd in Den Haag gevonden. Maar: de inrichting kostte geld; en deze dwaze idealist had zijn niet geringe vermogen volledig opgemaakt, geofferd voor de beweging die het herstel van zijn vaderland beoogde. Er moest een nieuw blad komen; er moest een groep menschen tewerk gesteld worden; iedere stap die er

gezet werd, kostte geld, reeds vóór er van openlijke oprichting sprake kon zijn. Geen huisvader kent wellicht zooveel geldzorgen, als deze welgestelde man zonder vrouw en kinderen!

Niets echter kon hem, den onverzettelijke, tegenhouden. Bedelen hier en bedelen daar; hulp van afdeelingen en kameraden afzonderlijk en het op zich nemen van het noodige risico, maakten de zaak sluitend.

Daar was toen een ontbindingsvergadering van Zwart Front; en er kwam het laatste nummer van het gelijknamige weekblad, op twee weken na was de zesde jaargang voltooid. Op twee weken na had Zwart Front zes jaar bestaan; en velen waren er, die toch iets van weemoed gevoelden, bij het afsluiten dezer periode. Zes jaar van voorpostengevechten, ze gaan in iemands bloed zitten, en er ligt in de beweging een stuk van het eigen hart.

Maar dit is een triomf voor Arnold Meijer geweest, waarbij alle processen en boeten in het niet vielen: dat elke kameraad, tot den laatsten man toe, zijn persoon trouw bleef zonder wankelen of weifelen. Zelfs de eenvoudigsten, die uitermate weinig politieken zin hadden, zeiden in alle oprechtheid: wanneer kameraad Leider het noodig vindt, zal het wel goed zijn; en in een wankelloos geloof aan zijn integriteit sloot ieder zich achter hem aan in dit Nationale Front. De band was zoo sterk geworden, dat er geen verbreken meer aan is.

Men wist, men had in een geharde ervaring ondervonden wie Arnold Meijer was en met zoo een durfde men alles aan!

Ook toen de oorlog over ons eigen land kwam, was dit voor het jonge Nationaal Front géén ondergang: voor duizenden en duizenden was het de schok die de oogen openden: dan had toch de democratie ongelijk, en Arnold Meijer gelijk gehad en de duizenden kwamen en komen nog steeds door. En allen neemt hij aan, die met hem in onverbrekelijke trouw willen werken aan de her-opstanding van dit Nederland dat zoozeer zijn allesoverheerschende liefde bezit!

VI

DE LEIDER

Velen zijn er altijd verwonderd over, hoe het mogelijk is, dat Arnold Meijer bij zijn volgelingen zulk een overwicht, zulk een door dik en dun gaande trouw, zulk een persoonlijke bewondering ook, heeft kunnen wekken.

Laten we voorop stellen, dat reeds de eerste kennismaking met dezen man, er een is die prettig aandoet. Joviaal, zonder het minder aangename dat hier dikwijls aan vast zit; hartelijk, uitermate correct, weet hij immer het juiste woord te vinden. Zijn omgangsvorm, zonder ooit tot een pose te worden van ofwel „deftigheid" ofwel „minderwaardigheid", weet toch in elk milieu te voldoen; bij de „minderen" geenszins uit de hoogte, bij prominenten geenszins verlegen. Altijd in werkelijkheid: innemend. Op een bijeenkomst van enkele zéér voorname figuren hoorde ik eens twee heeren tot elkaar zeggen: „ik had altijd gedacht dat hij een soort kwajongen zou zijn, maar hij is een kérel."

Hoe meer deze eerste kennismaking tot verder contact voert, hoe meer iedereen door hem wordt gevangen, zonder dat hij er zich eenige moeite voor geeft; maar juist omdat hij zich voortdurend geeft zooals hij is. Men voelt, dat het dezen man volle ernst is, te streven naar de grootheid van zijn volk, met inzet van héél zijn persoon. Dat geeft vertrouwen, vooral waar wij zooveel „politici" kenden, die o zoo vriendelijk en welwillend bedelden om stemmen en een baantje. Niets is hem hiertegen vreemder, dan voor zichzelf te zorgen; daarom hoeft

hij ook geen mensch te vleien en jegens niemand te huichelen.

Zonder pretentie kan hij zeggen: ziehier wat ik wil; wilt gij het ook, help mij dan het te verwezenlijken. Hij hoeft niet om persoonlijke gunsten te komen bedelen; hij doet alleen maar een beroep (en een niet te omzeilen beroep) op het nationale geweten van ieder. En heeft daarbij de zekerheid, dat de weg die hij wijst dé juiste weg is. Nog nooit maakte ik, op openbare vergaderingen of in kleinere conferenties, mede, dat hij in wezenlijke kwesties op zijn beginselen werd verslagen, zijn wijsgeerige studies zijn hem hierbij van niet te onderschatten voordeel.

Heel dit optreden, het wekt uiteraard vertrouwen; en vooral de oude kameraden, die in de zes jaren van strijd hebben gezien hoe dikwijls hij gelijk kreeg door de feiten, ook al trachtte heel de democratie dit te bemantelen, hebben daardoor geleerd dat dit vertrouwen geenszins redeloos of ongerechtvaardigd is. Zij hebben leeren ervaren, hoe hun Leider, naast alle doortastendheid, toch de ware voorzichtigheid bezit. Toen hij over Mannheimer begon, toen hij over v. Schaik begon, toen hij over Colijn begon, toen hij over de Canadian Pacific shares begon; steeds had hij de bewijzen in handen, vooraleer hij de eerste aanval opende. Er is dan ook in deze kwesties er nooit een geweest, waarin hij in 't ongelijk kwam.

Ook met allerlei andere zaken leert men hetzelfde merken: hij overweegt de dingen tot in bijzonderheden; hij heeft een „feeling" of iets al of niet gewenscht is of beter nog even wacht, die voor een politicus noodzakelijk is, wil hij geen dwaasheden begaan. Wat al voorstellen er in deze zes jaar werden ter tafel gebracht, is niet te becijferen. Maar ieder voorstel krijgt zijn beurt; wordt onderzocht en overwogen, wordt aan deskundigen voorgelegd om advies en te zijner tijd hoort de voorsteller er iets van. Dit kan soms een half jaar of langer duren; maar de kameraden hebben geleerd, dat het dan ook op tijd komt! Is het voorgestelde al te dwaas, dan hoort men al zeer spoedig een vriendelijk bedankje; en dit wordt dan feitelijk bedoeld als een bedankje voor een vroolijk uurtje dat hij ermee gehad heeft.

Ieder die hem kent, weet ook hoezeer hij conscientieus advies vraagt van terzake deskundigen. Geenszins een potentaat zijnde, die zich verbeeldt àlles te weten. Maar deze adviezen eenmaal binnengekomen, worden nauwlettend overwogen, en dan neemt hij de beslissing, die ook een werkelijke beslissing is. Zoodra die eenmaal gevallen is, wordt er niet meer over „gedebatteerd", hij eischt dan volgzaamheid en vertrouwen, en neemt daarbij de verantwoording ook ten volle op zich.

De menschen worden dan aan 't werk gezet ter uitvoering en dit gebeurt vol geestdrift en overgave; evengoed door degenen die, vóór de beslissing viel, anders dachten. Want, waar hij zelf een gedrevene door den geest is, valt het hem niet moeilijk die drift des geestes in anderen over te planten. Zijn vuur en zijn overgave werken inderdaad aanstekelijk; het was geen zeldzaamheid dat er op 't Oisterwijksche hoofdkwartier een heele nacht doorgewerkt werd onder zijn leiding.

Deze immers geeft hij bij alles; of het hersenwerk betreft, of propaganda of doodgewone straatcolportage. En er is niets wat de menschen zoozeer aanmoedigt dan dit te constateeren.

Zij weten, man voor man, dat hij nooit een opdracht geeft die hij zelf niet zou willen uitvoeren; nooit een offer vraagt, dat hij zelf zou weigeren te brengen. Zijn heele levensloop immers staat daarvoor borg! Zoo goed als zij weten dat hij nooit iets vraagt wat de eer van den persoon, de beweging of het land zou schaden.

Hierdoor vormde hij, zeldzaamheid in dit offerlooze land, een kern van mannen, waarop hij ten allen tijde en voor alle doel, een beroep kon doen. Wat Arnold Meijer eischt, dat gebeurt eenvoudigweg, in het volste vertrouwen dat het noodzakelijk is.

De geweldige begeestering die hem persoonlijk bezielt, komt niet zoo zeer tot uiting in een particulier gesprek. Menschen die hem troffen, zonder hem eerder gekend te hebben, zijn dikwijls geneigd geweest, hem voor een zeer ongevaarlijk idealist te houden zonder meer. Maar wil men een ander oordeel krijgen, dan moet men hem voor een goedgevulde zaal hooren spreken!

Het is bijna een ander mensch, dan de beminnelijke en ietwat goedmoedige jongeman die daar zooeven in een stoel zat. Het is, in werkelijkheid, een en al geestdrift... een laaiend vuur, een flitsende tondel. De vonken spatten naar alle kanten, de drift van zijn overtuiging doet zijn stem, zijn gebaar, over heel de zaal heerschen. Zijn woord bijt en snerpt, is koud van verachting en haat jegens al wat minderwaardig is; is geweldig als hij over de grootheid van zijn land spreekt; is innig en bewogen, wanneer hij het heeft over de verdrukten, de vernederden en de kinderen. Hij kan niet stilstaan, hij kan niet de afgepaste gebaren maken die een klassieke welsprekendheid aan innerlijke leege woordvoerders ter hulp doet komen.

Zelf siddert en beeft hij onder het beeld van ellende dat hij u teekent als vrucht eener democratie; zelf jubelt hij, wanneer zijn vervoering hem doet voorstellen den rechtvaardigen Staat die zijn ideaal is.

Dan, dan heeft hij héél de zaal in zijn ban; dan bespeelt hij de harten der hoorders als een gewillig instrument; dan doet hij zijn kameraden trotsch zijn, dat zij zeggen kunnen: dát is onze Leider.

Ik zal nooit vergeten hoe op een groote vergadering, vlak na den oorlog, op de allereerste rij een echt type zat van een „proletariër". Grof, ruw, onverschillig, misschien tamelijk vijandig aan dezen spreker. Hij was binnengekomen met zijn pet op, en had die opgehouden onder 't openingswoord en onder het begin van den speech. En de pijp hing even onwrikbaar vast in den mondhoek. Hij scheen niet te raken te zijn.

Totdat, met een enkel woord, de gevallenen herdacht werden. En zie, zonder dat er een woord gezegd was, stond de man op niet alleen, maar ging de pet van het hoofd en de pijp uit den mond, en stond er géén in de vergadering zoo correct als deze ruwe gast.

Nooit is te vergeten, hoe er een loodzware stilte hing in sommige groote vergaderingen, die even zoovele successen waren, wanneer hij even pauseerde; of een meer dan donderend applaus dat hem onderbrak in het midden van een fel betoog. Voor het Nederlandsche publiek wel een hoogtepunt;

wat zou hij voor een ietwat warmer publiek niet bereiken!

Een Duitsche vriend die eens een rede van hem hoorde, merkte op: wij zijn sinds 1918 in Duitschland wel aan politieke redevoeringen gewend, deze komt bij de allerbesten die ik bij ons ooit hoorde. Hadde hij voor een Duitsch publiek gesproken, dan ware men heusch niet zoo rustig blijven zitten. Dit laatste vooral was hem onbegrijpelijk. In Duitschland ware zulk een spreker gehuldigd als ik weet niet wat; hier komt men zoo moeilijk verder dan applaus.

Maar hij vraagt geen huldiging en hij vraagt geen applaus zelfs. Hij vraagt „alleen maar" dat men zijn woorden mee naar huis neme, in zijn hart overwege, en er dan naar handele. Hij vraagt alleen maar de daad, zooals hij die zelf stelde en nog dag aan dag stelt.

En hij vraagt deze, met alle overwicht waarover hij beschikt. Niet, dat hij zich een „van God gezonden Leider" wil noemen; of dat dit Leiderschap hem een persoonlijke eere-zaak is. Integendeel. Herhaaldelijk heeft hij openlijk gezegd (en wie hem kennen, weten dat het maar àl te waar is!) dat hij gaarne genoeg dit Leiderschap zou neerleggen zoodra hij iemand wist die bekwaam en vertrouwd genoeg is, om het over te nemen. Bekwaam, maar vooral vertrouwd! Trouw aan de beginselen! Maar wie zou er meer vertrouwd zijn met de beginselen dan degene, die er zooveel jaren voor streed? Daarom heeft hij de taak aanvaard, daarom neemt hij die verder op zich, als zijn plicht jegens zijn land en volk.

VII

DE MENSCH

Het is wellicht een der moeilijkste opgaven: te schrijven over het karakter van Arnold Meijer. Zulks niet, omdat dit karakter zoo ingewikkeld of moeilijk te kennen zou zijn. Integendeel: zijn karakter is als een open boek; wie het verstaat in zulk een boek te lezen, kan hem uitermate makkelijk leeren kennen.

Maar de moeilijkheid schuilt alleen hierin: dat hij in den meest letterlijken zin van het woord *bewonderenswaardig* is, en dit verstaat de gemiddelde democraat van heden niet meer. Het gezegde „van de dooden niets dan goeds" is bij ons verworden tot: „alléén van de dooden iets goeds", en bij die dooden zijn dan de democratische afgodjes (zeer terecht) inbegrepen. Van een ander mensch mag niet onvoorwaardelijk iets goeds gezegd worden. Zoodra men dit wel doet, heeft men de beschuldiging van persoons-vergoding te verduren.

Het zij zoo; men beschuldige mij ervan. Indien ik niet zóó zeer gegrepen was door het karakter van dezen man, dan hadde ik de taak om dit boekje te schrijven, niet aangenomen. En indien er iemand is die hem werkelijk kent, en mij van een verkeerde beschrijving wil betichten, dat hij zijn gang ga!

Voor een herstelbeweging als Nationaal Front, is het een feit van uitermate groote belangrijkheid, dat Arnold Meijer een boerenzoon is. De huidige revolutie immers, is in wezen een revolutie van het gezonde en krachtig gebleven volk tegen de vergane en vergrijsde burgerij en in dit volk is de boeren-

stand wellicht de krachtigste factor.

De boer heeft drie eigenschappen, waardoor de beste zijner zonen welhaast voorbestemd zijn tot leidinggevende rollen: een sterke gebondenheid aan de eigen (bedrijfs-, c.q. nationale) bodem; hij heeft geleerd te leven volgens de eischen van de natuur aller dingen; èn hij is doordrongen van het begrip: baas op eigen erf.

Drie eigenschappen dus, die aangezien kunnen worden als grondeigenschappen voor een waarachtige herstelbeweging. Drie eigenschappen ook, die in dezen man tot een richtende en bewuste overtuiging zijn gegroeid.

Gebondenheid aan eigen grond: reeds de vader bezat ze, maar wellicht onbewuster. Deze gebondenheid aan eigen grond is bij Arnold uitgebreid tot heel den vaderlandschen bodem; ik ken weinig menschen die zóó in werkelijkheid nationaal voelen en denken als hij.

Het is hem geen frase, als hij de partijen verwijt dat ze het partijbelang boven het nationale stellen. Indien hij zou inzien dat het behoud van het vaderland de opheffing van zijn eigen beweging zou eischen: hij zou geen seconde aarzelen. Hoezeer de beweging een stuk van zijn leven is geworden, hij zou dit stuk er uit snijden, zoodra het vaderlandsche belang het zou vergen. Evengoed als hij hiervoor héél zijn leven zou offeren.

Practisch doet hij dit reeds nu; sinds dien 5en Mei 1934 is heel zijn leven niets dan een offer op het altaar van het Vaderland. Zijn wil en verlangen zijn geenszins ooit gericht geweest op een „eervolle politieke carrière" (hij had die elders veel makkelijker kunnen vinden) doch trekken hem naar het veld, het bosch, het boek en de pen. Zwaar werk heeft men dan ook gehad, hem ervan te overtuigen dat hij dit werk op zich moest nemen *om zijn Vaderland te dienen.*

Maar toèn men hem hiervan eenmaal overtuigd had, toen sprak zijn gebondenheid aan dit Vaderland ook zoo sterk, dat hij, wetend wat hem te wachten stond (zie zijn rede van 5 Mei '34!) zonder aarzelen zijn taak op zich nam. En wie hem kent, weet dat hij er zich aan geeft met héél zijn kunnen, maar dat dit geven-van-zichzelf elken dag opnieuw een wer-

kelijk offeren is. Een offer echter dat waarlijk gróótmoedig gebracht wordt, en daarom ook niet zonder resultaat kán blijven!

Tot dit offer, dit voortdurende offer van heel zijn persoon, stelt hem in staat zijn liefde voor dit schoone Vaderland, voor de menschen die hij leerde kennen en waardeeren, voor den grond die hij mede bewerkte.

Hij heeft ook geleerd te leven volgens de natuur der dingen. De boer is hiertoe wel gedwongen, door den aard van zijn bedrijf. Nergens immers is de natuur zoo sterk aanwezig, en nergens wreekt het zich zoo spoedig, als men wil trachten deze natuur-regels te overtreden. De arbeider, de stadsmensch, merkt van de strenge regels der natuur veel minder of zoo goed als niets. Hij kan zijn leven indeelen zoo hij zelf wil en overtreding van de natuurregels wordt pas betrekkelijk laat „gewroken". De boer echter heeft heel zijn doen en laten naar die natuurregels te richten. Doet hij dit, dan gaat zijn bedrijf goed; wil hij er tegen ingaan, dan voelt hij dit direct.

Het is dan ook opvallend, hoe vanaf zijn allereerste geschriften Arnold Meijer zich baseert op de natuur der dingen: onophoudelijk komt deze term in zijn gesproken en geschreven woord naar voren. Dank zij zijn wijsgeerige studie, kan hij bij elk probleem dat zich voordoet, de natuur ervan uitgraven, en zich daarnaar richten bij het opstellen zijner regelen. Daardoor hoeft er weinig vrees te bestaan voor wezenlijke onjuistheden; en daardoor kan hij zoo zeker zijn van zichzelf: hij baseert zijn politiek niet op zijn eigen verlangens, maar op de regelen der natuur. In het bewustzijn hiervan ligt de groote kracht van zijn persoon èn van zijn beweging: hij wil slechts datgene wat de natuur zelf wil; daarom weet hij dat uiteindelijk zijn uur zal slaan. Hij hoeft geen conjunctuurpolitiek te bedrijven en dit kan hem van de zijde der lieden die dit wel wenschen, wel eens het verwijt van halsstarrigheid bezorgen.

De derde groote eigenschap van een gezond boerenras is: baas op eigen erf. En mede is dit een der grondpijlers voor een gezond Staatsgebouw. Wil men het geleerder gezegd hebben:

souvereiniteit in eigen kring. Dat klinkt wel heel anders als zijn tegenstanders het graag voorstellen: alsof die man het toppunt van heerschzucht bezit, en o zoo graag een „dictatorschap" zou instellen dat een waar schrikbewind zou worden.

Baas op eigen erf; ieder zorge voor de hem toevertrouwde taak en de leiding zal zich zoo weinig mogelijk met de onderdeelen hoeven bemoeien, als ieder zijn onderdeel goed verzorgt. Maar op dat erf moet dan ook een baas zijn, ziedaar den grondslag van heel zijn zoo sterke hiërarchische denken. Hoe beter — in een polder of waterschap — ieder zijn eigen taak vervult, hoe minder het bestuur hoeft in te grijpen en hoe beter de zaken gaan. Hoe zorgzamer iedere baas op eigen erf is, hoe minder de Staat hoeft op te treden met dwangmaatregelen, en hoe meer macht de Staat aan de afzonderlijke besturen kan delegeeren.

Deze drie eigenschappen, die in elken boer min of meer onbewust aanwezig zijn, werden bij Arnold Meijer tot zeer bewuste ontwikkeld, en maken hem zoo bij uitstek geschikt voor een herstelbeweging.

Waar nog bij komt zijn uitermate heldere verstand en vermogen om zich vlug in allerlei kwesties in te werken.

Al was hij dan niet nummer één in zijn studietijd voor de gewone studie-vakken: weinig jongelui zijn er van rond 25 jaar, die zich zoo in politieke, sociale en structureele vraagstukken hebben ingewerkt, blijkens verscheidene publicaties, die omtrent dien tijd verschenen.

Ook later verraste hij slag op slag door de korte tijd die hij noodig heeft om zich in te werken in vraagstukken, die niet op zijn vroegere studieterrein gelegen hebben.

Zooals reeds gezegd, is zijn grondige wijsgeerige ontwikkeling hierbij van niet gering voordeel. Deze immers stelt hem in staat, betrekkelijk spoedig tot de „natuur" van elk vraagstuk door te dringen, en daarop zijn richtlijnen te bouwen.

Men zou kunnen vreezen — en „vriendelijke geesten" hebben deze vrees ook meermalen geuit — dat iemand met zoo groote begaafdheden, geplaatst in een leidende positie als

Arnold Meijer reeds nu inneemt, wel eens in de verleiding zou kunnen komen zichzelf op een uitermate hoog standpunt te stellen. Nadat de onderhandelingen met de Nederlandsche Unie wegens verschil in beginselen waren afgesprongen, werd het in diverse kranten zelfs openlijk te verstaan gegeven, dat deze man toch zoo verschrikkelijk hoogmoedig en eerzuchtig zou zijn.

Mede hierom zei ik boven dat hij in den volsten zin van het woord bewonderenswaardig is, omdat hij juist in deze omstandigheden gebleven is wat hij altijd was: uitermate bescheiden. Wie één keer kennis met hem gemaakt heeft, moet dit zijn opgevallen. Er is niets aan hem van een man die zich verwaardigt uit de hoogte van zijn majesteit neer te dalen. Integendeel: een open, hartelijke oogopslag, een kameraadschappelijke handdruk, een krachtig woord van sympathie, hij heeft ze evenzeer voor de armste werklooze uit zijn beweging als voor den man met vier titels.

En dit is geen pose, dit is geen „begenadiging"; de oudste kameraden en de trouwste aanhangers van Arnold Meijer zijn de „ruwste gasten". Er is niets in hem van burgerlijke zelfgenoegzaamheid; er is geen enkel voetstuk waarop hij zich plaatst.

In 1932, toen een zijner vrienden gedwongen was een luisterrijk feest aan te richten, had hij eerst toegezegd te komen. Door omstandigheden werd het hem mogelijk gemaakt zich hiervan terug te trekken zonder den gastheer te grieven; en hij was er wàt verheugd over. Hij schreef enkele dagen te voren een allerhartelijkste gelukwensch, waarin tevens:

> „Je weet, dat ik maar liever alleen ben er er niets voor
> „voel om feesten met mijn tegenwoordigheid op te luis-
> „teren (!); zelf ben je precies eender, doch jij kunt je
> „onmogelijk er aan onttrekken."

En verder, na een uitnoodiging om spoedig bij hem te komen:

> „Dan hebben we gelegenheid om evenals vroeger met

„elkaar over allerlei dingen te praten of alleen maar stil „te zwijgen, hetgeen alles voor mij van veel meer be- „teekenis is dan een feest, waar we elkaar bijna niet „spreken en waar alles officieel toegaat."

Weinig dingen zijn er juist, waarnaar hij zoo zeer verlangt dan een heel rustig uurtje, waarin hij eens geen leider hoeft te zijn, maar doodgewoon mensch, die over doodgewone dingen kan praten en eens heel hartelijk lachen. En niets is hem liever, dan zich aan alle officieele gedoe te onttrekken en door de Oisterwijksche bosschen en langs de vennen te zwerven, desnoods een half uur of langer geen woord sprekend, en alleen maar genietend van de schoone natuur.

Tot deze bescheidenheid draagt veel bij een gezond gevoel voor humor dat hem eigen is; hij ziet met té scherpe blik door alle voorgevels en voetstukken heen, en kan te smakelijk om allerlei gewichtige menschen lachen, dan dat hij zelf ooit neiging zou voelen om op een voetstuk te gaan staan.

Deze humor is in veel gevallen een soort „redding" voor hem. Wanneer een of ander eens een dwaasheidje heeft uitgehaald (hij heeft nu eenmaal voortdurend met menschen te doen, en menschen halen wel eens dwaasheidjes uit), of wanneer een of andere politieke tegenstander getracht heeft hem het leven wat zuur te maken, dan stuit dit meestal af op een lach, die echt heel van onder op komt. En als het werk een tijd erg druk en spannend geweest is, en er is zoo eens een dag (een of twee in het jaar) dat hij voor enkele uren de politiek aan de kant zet, dan is er geen vroolijker tafelgezel te vinden. Dan kan hij met zijn dischgenooten een lachpartij op touw zetten, dat alle „deftige burgers" in het restaurant verschrikkelijk gechoqueerd zijn!

Wie het goed met hem meenen, hebben reeds dikwijls tot elkaar gezegd: je kunt voor Arnold Meijer niets beters doen, dan hem enkele halve uurtjes aan de politieke trubbels te onttrekken en hem eens flink te laten lachen en gewoon mensch te doen zijn. Maar wie dit probeeren wil, zal ook merken dat het lang niet altijd meevalt; midden tusschen het meest opge-

wekte gesprek, zie je dikwijls aan heel het gezicht dat hij weer bij de beweging is, die zoozeer zijn hart heeft dat ze zijn leven is geworden.

Er zijn wel eens menschen geweest, die, hem half kennend, meenden dat zijn bescheidenheid hem een „doetje" zou doen zijn; zoo een sukkel waarover je wel kon heenloopen. Die zijn echter stuk voor stuk van een zeer koude kermis thuisgekomen; wanneer het de beweging geldt, of eenige principe-kwestie of handhaving van een noodzakelijk prestige, dan verandert deze bescheiden mensch in een slag in een waarachtig Leider.

Eens maakte ik mee, hoe een jongmensch, zich verbeeldend buitengewone verdiensten voor de beweging gehad te hebben (op de beurs van Arnold Meijer!) hieraan het recht meende te kunnen ontleenen, met twee handen in de zakken uitermate lummelig te mogen optreden, en den Leider op enkele „fouten" te wijzen. Zonder dat er iets in zijn gezicht veranderde, zette Arnold Meijer dit jongmensch dusdanig op zijn plaats, dat het hem waarlijk nog wel eenigen tijd zal geheugd hebben! Waarbij het mooiste is, dat na afloop bijna steevast de vraag komt: „ik ben toch niet té hard geweest?"

Want door zijn lankmoedigheid wacht hij eerder te lang dan te kort, voor hij iemand op zijn plaats zet. Hoe streng ook voor zichzelf, is hij in het beoordeelen van zijn medewerkers steeds zoo mild als maar mogelijk is, soms zelfs meer dan dat. Hij kan het maar moeilijk over zich verkrijgen, iemand hard aan te pakken. Wanneer het gebeurt, dan is de betrokkene, als hij eerlijk is, de eerste om toe te geven dat het verdiend was.

Wellicht is dit de eenige „fout" van dezen man: dat hij té mild is in het beoordeelen van zijn medemenschen. Spoedig is hij bereid, in iemand die tot hem komt, een even eerlijk idealist te zien als hij zelf is.

Waar hij zelf echter van zoo een onaantastbare eerlijkheid is in ieder opzicht (wie kan in heel zijn persoonlijk leven één vlek aanwijzen?) kan hij zich zoo moeilijk andere mentaliteiten indenken. Vooral in het begin van zijn politieke loopbaan. Ook dit heeft hij — helaas — door schade en schande

moeten leeren: dat politiek lang niet altijd een spel is van louter eerlijk idealisme, maar dat al te velen het idealistisch masker opzetten om eigen belangen te dienen.

Kon hij het zich vroeger niet voorstellen, heden weet hij het maar al te goed; hoewel het hem nog steeds een gruwel is als hij zulke menschen ontmoet. En een ware smart.

Want als er één eigenschap is die bij Arnold Meijer den boventoon voert (en daarom is het, dat ik hem werkelijk bewonderenswaardig durf noemen in dit grauwe en veelal van ik-zucht overloopende land!) en die heel zijn handelen van de grootste tot de kleinste daad richt; dan is het zijn belangelooze, zelfopofferende, absolute idealisme.

Wellicht heeft dit mij (als ik in dit geschrift even persoonlijk mag zijn) het meest getroffen, omdat ik hem juist leerde kennen toen mijn hoop op en vertrouwen in „idealisten" allerdeerlijkst was geschokt. De een of twee die ik nog kende, waren door verbanning vrijwel buiten mijn bereik, en wat er overbleef... het is maar beter, er niet teveel over te zeggen. De diepste teleurstellingen begraaft men het best.

Toen kwam deze man in mijn leven, en vanaf het eerste persoonlijke onderhoud wist ik: dit is de man die je zoekt. Dit is de man, die het idealisme niet alleen in een vaag begrip huldigt, maar uitermate concreet, en ten koste van alles wat ervoor gevraagd zal worden. En ik ben er, voor hem en voor mij, trotsch op dat er in al die jaren niet een enkele dag was waarop ook maar een schijn van teleurstelling kwam. Ik had niet meer durven verwachten, nadat dit land een anderhalve eeuw democratische ik-zucht had gekend, dat er nog een man kon opstaan die zóó „restlos" en „bedingunglos" idealist... durfde zijn! Want het *is* niet makkelijk, in deze wereld idealist te wezen; de zes jaar van zijn eigen politieke strijd hebben het voldoende bewezen. Idealisme is voor de meesten een handelsartikel: men verkoopt een jeugd-idealisme om een veilige en goed-betaalde baan voor later te vinden.

Men zegge niet: het was juist voor dezen jongen Arnold Meijer erg gemakkelijk, zijn idealisme te handhaven, want hij was financieel onafhankelijk. Wie dit zegt (en er zijn men-

schen die het bestaan dit te zeggen!) toont eerstens overduidelijk zijn eigen benepen kruideniersziel; en tweedens toont hij niets te verstaan van het groote offer dat déze man voor zijn Volk bracht.

Even makkelijk had hij, juist omdat hij finantieel sterk stond, de „idealist" kunnen spelen als zooveel anderen het doen: hij had zich tevreden kunnen stellen met „revolutionnaire" boeken te schrijven, en verder voor zichzelf te zorgen. Maar ik zoek nog naar een tweeden man in dit land, die zijn idealisme metterdaad in de praktijk omzet, zóó dat zijn heele vermogen er aan geofferd wordt! Zoodat hij momenteel even arm is al de armste zijner kameraden, en die geldzorgen kent als geen werkloos huisvader, alles omwille van zijn ideaal.

Iemand die zóó „verlegen" is om van zijn kameraden en volgelingen geldelijke offers te vragen, nadat hij zelf heel zijn bezit heeft opgegeven, inplaats van het vooraf op een bank veilig te stellen. Iemand wiens woord niet een makkelijke frase is, maar pas gesproken wordt nadat hij zelf de daad in alle zwaarte volbracht heeft!

Toen hij ergens in een kring van vrienden en bewonderaars werd uitgenoodigd, een tafelspeech te houden, kwam er in allen eenvoud een zin:

„Wees goed voor de menschen en voor elkaar."

Een zin, die in alle zwaarte van haar volheid, zijn persoonlijk levensprogram uitmaakt: goed te zijn voor de menschen.

Zijn land en zijn Volk te dienen, met inzet van alles wat ervoor ingezet moet worden. In den tijd dat hij, politiek gesproken, begon, was de macht in alle mogelijke opzichten nog in handen van hen die liever van dit Volk profiteerden. En het lag in den lijn, dat dezen zich als één man zouden verzetten tegen een poging om aan alle profiteurschap een einde te maken, en dienstbaarheid ervoor in de plaats te stellen. Dit verzet is dan ook niet uitgebleven, en heeft hem de zwaarste uren van zijn leven gebracht (zwaarder nog door het bevroeden van des tegenstanders beweegredenen dan door 't eigen offer!) maar hij heeft die zware uren geofferd.

Zelfs geen drie maanden gevangenisstraf heeft hem kunnen

weerhouden; hij wist dat hij in een verworden land de zwaarste taak op zich had genomen, die Marnix Gijsen in enkele woorden omschrijft:

„een eerlijk man te zijn naar woord en daad".

Hadde hij met die eerlijkheid ook maar het minste gesjacherd, reeds lang was het gestoelte der eere voor hem geweest. Verzoekingen, zij zijn in die zes jaar ruimschoots zijn deel geweest. Aanbiedingen van allerlei aard gewerden hem: als hij slechts dit of dat simpele regeltje uit zijn beginsel wilde laten vallen. Samenwerking met de machtigsten uit den lande. Blanco chèque's, en wie ooit eenige notie had van de beweging, weet hoezeer geldgebrek àlles handicapt! Maar geen eervolle baantjes, geen blanco chèque's, konden hem doen veranderen wat hij goed en eerlijk wist.

Eens had hij gezegd: „ik wil winnen, maar ik wil winnen met eere," en nog: „als ik ooit het heil van dit volk zou verraden, sla mij liever neer dan dit toe te staan" en dit alles was hem bittere, harde waarheid. Indien hij alleen zichzelf gezocht had, dan had hij reeds jaren geleden kunnen kiezen wat hij wilde. De oude Satansverzoeking is meermalen op hem toegepast: Dit alles zal ik U geven als ge neervalt en mij aanbidt. Maar nooit heeft hij voor eenig potentatenaanbod het hoofd gebogen; alleen voor God.

Dat, wat zijn stugheid en zijn stroefheid schijnt, het is niets anders dan zijn onwankelbare trouw aan de eens bezworen beginselen. Hoe gul, hoe open en hartelijk hij ook is: wanneer men ook in de verste verte slechts aan zijn beginselen dreigt te raken, sluit hij zich op als een schildpad in zijn schild, en iedere aanval is vruchteloos. Noch met verlokking, noch met hardheid, is hij daar van af te brengen.

Halsstarrigheid? Dan zij Gode geprezen dat in dit tijdsgewricht, hetwelk voor ons Volk zóó beteekenisvol zal zijn, een man daar staat die deze halsstarrigheid durft bezitten! Die heel de vasthoudendheid van zijn Westfriesch karakter benut voor het handhaven van de eenig-juiste beginselen, waaraan ons Volk op den duur zijn hernieuwde grootheid zal te danken

hebben. Die den moed en de hardnekkigheid heeft, om dit Volk weer gróót te doen zijn, nadat het zooveel jaren was ingedut in vernederend minderwaardigheidsgevoel!

Een bewonderenswaardig man, want al wat hier gezegd werd, het is schim en schaduw van datgene wat de werkelijkheid is in den man die Arnold Meijer heet; over wien de toekomst pas in volledige juistheid zal kunnen oordeelen!

SLOTWOORD

Toen de bedrijfsdirecteur van de Uitgeverij „De Veste" het verzoek deed, een klein boekje over Arnold Meijer te schrijven, heb ik met „gemengde gevoelens" toegestemd. Aan de eene kant: een groote verheugenis, mij eindelijk open te kunnen uiten over den man, wiens vriendschap een der allergrootste rijkdommen van mijn leven is, wien ik fier ben, mijn Leider te mogen noemen, en die door zijn vijanden zoozeer beduimeld wordt. Anderzijds echter een angst: hoe kan ik de ware grootheid van dezen man naar voren brengen? Dit land kent in de laatste eeuw zoo weinig grootheid; dit land kent de laatste decennia naar 't schijnt alleen maar miezerige kleinheid, benepen afgunstigheid, enge ik-zucht.

Wanneer je over een waarlijk groot man schrijft zooals je dat zou willen doen, ach, dan staan de bedillers en beduimelaars zoo vlug klaar om alles weer neer te halen en vuil te maken. Zij, die zich zoo weinig een waarachtig gróót mensch kunnen voorstellen; en die zich niet kunnen indenken dat je voor een werkelijk karakter een werkelijke bewondering kunt hebben. Zij, die nooit het begrip magnanimiteit, grandezza, kenden; die alleen alles afmeten naar de centen en de winst.

Toch heb ik niet geaarzeld. Ik heb gepoogd, Arnold Meijer te geven, niet slechts zooals ik hem zie, maar zooals hij is. Is de teekening „door bewondering gekleurd" zooals dat heet, dan moge men aannemen dat die bewondering dag na dag gegroeid is in een jarenlange omgang. En dat ze gegrond is op feitelijke oorzaken; dat ze géén „blinde vergoding" is.

Ik weet, de bescheidenheid van hem over wien dit handelt, zwaar te hebben gekwetst. Maar daar is niets aan te doen. Hij moge een troost vinden in deze overweging: zijn waarheidspreken trof zoo dikwijls de potentaten in hun hoogmoed; laat

mijn waarheidspreken hem eens treffen in zijn bescheidenheid. Hij heeft dan nog volledige winst voor op die potentaten. In het belang van zijn beweging heeft hij nooit een offer geschuwd; laat hij nu het offer van zijn bescheidenheid brengen! Ik heb mijn best gedaan, niet al te veel intimiteiten te openbaren.

Opvallend is het, dat mijn oordeel over Arnold Meijer onderschreven wordt door allen die hem kennen. Daardoor werd mij het schrijven van dit boekje uitermate vergemakkelijkt. Ik dank ieder die mij op eenigerlei wijze hielp bij het samenstellen hiervan. En waar ik ten diepste overtuigd ben, dat het verre blijft beneden datgene wat het zijn moest, kan ik toch uit den grond van mijn hart zeggen: aan geen enkel werk heb ik zoozeer mijn geheele liefde gegeven als aan dit boekje over Arnold Meijer.

Tot slot een woord aan hen, die zich zijn kameraden noemen!

Gij allen kent dezen man; gij allen hebt in een of ander ervaren zijn idealisme, zijn eer, zijn trouw! Gij allen, duizenden Nationaal Fronters, weet: hoe hij U saamgebundeld heeft in dit Nationaal Front, niet tot zijn eigen eer en glorie, maar uitsluitend om dienstbaar te zijn aan het welzijn van dit schoone land en dit schoone Volk.

Gij kent de offers, die Arnold Meijer voor dit welzijn gebracht heeft. Gij weet ook, hoe weinig offers hij van U vraagt. Laat U echter niet door hem beschamen! Toont, dat gij iets hebt begrepen niet alleen, maar ook medegekregen van zijn hooge idealisme. Toont U waarachtige Nationaal Fronters.

Hij vraagt — en ik vraag namens hem — slechts één ding van U: dat gij evenzeer als hij, heel uw persoon, heel uw kunnen, inzet, zonder één beperking, voor den opbouw van dit òns Vaderland. Dat gij voor dit Vaderland werkt als een goed arbeider en strijdt als een goed soldaat. Hij gaf U het voorbeeld; volgen wij dit in ijzeren vastbeslotenheid na.

MAAK FRONT!

INHOUD

		Blz.
I.	Jeugd	7
II.	De Student	12
III.	De Voorbereiding	18
IV.	In de politiek	30
V.	Zes jaar strijd	37
VI.	De Leider	61
VII.	De Mensch	66
	Slotwoord	77

UITGEVERIJ „DE VESTE"
'S-GRAVENHAGE